

REFERAT Nærings- og eierskapsutvalget 2019-2023 d. 13-06-2023

Mødedato Tirsdag d. 13. juni 2023 kl. 09:00

Mødested Formannskapssalen

Indholdsfortegnelse

Behandling av utvalgssak.....	3
Møtedokumenter.....	4
Godkjenning av protokoll fra nærings- og eierskapsutvalgets møte 06.06.23.....	42
Midt-Agder IUA - endring av organisasjonsform.....	44
Sandripsheia fritidspark - endring av organisasjonsform.....	48
Felles eierstrategi for Å Energi AS.....	54
Utbyggingsprogram 2024-2025, utleggelse på høring.....	62
Lund Torv, salg av Marviksveien 2B.....	64
Svar på høring til NOU 2023:10 - Leve og oppleve - Reisemål for en bærekraftig fremtid.....	66

Punkt .: Behandling av utvalgssak

Punkt 2023000008-70: Møtedokumenter

Bilag

Komplett innkalling Nærings- og eierskapsutvalget 13.06.23

Saksliste Nærings- og eierskapsutvalget 13.06.2023

Komplett innkalling_ Nærings- og eierskapsutvalget med generalforsamlinger 13.06.23

Kristiansand, 06.06.2023

MØTEINNKALLING TIL NÆRINGS- OG EIERSKAPSUTVALGET

Dato: 13.06.2023 kl. 09.00

Sted: Formannskapssalen

Innkalling gjelder bare medlemmer. Varamedlemmer møter etter særskilt innkalling.

Forfall og eventuelle habilitetsspørsmål meldes snarest til Anne Lise H. Aabø i First Agenda Live <https://app.agendalive.dk> eller til tlf. 98 28 79 38 eller epost alh@kristiansand-bystyre.no

Program for møtet:

Kl. 09.00 – 10.45 **Nærings- og eierskapsutvalget som generalforsamling**
Se egen innkalling

Kl. 10.45 – 11.00 **Pause**

Ca kl. 11.00 **Saksbehandling**

SAKSKART			Side
31/23	2023000008	Nærings- og eierskapsutvalgssak: Godkjenning av protokoll fra nærings- og eierskapsutvalgets møte 06.06.23	3
		Økonomi:	
32/23	2023015170-1	Bystyresak: Midt-Agder IUA - endring av organisasjonsform	4
33/23	2023015172-1	Bystyresak: Sandripheia fritidspark - endring av organisasjonsform	7
34/23	2023015800-1	Bystyresak: Felles eierstrategi for Å Energi AS	12
		BY- og stedsutvikling:	
35/23	2023006052-4	Formannskapssak: Utbyggingsprogram 2024-2025, utleggelse på høring	19
36/23	2020022065-146	Formannskapssak: Lund Torv, salg av Marviksveien 2B	26

		Samhandling og innovasjon:	
37/23	2023009839-2	Formannskapssak: Svar på høring til NOU 2023:10 -Leve og oppleve - Reisemål for en bærekraftig fremtid	30

Jan Oddvar Skisland
Ordfører
(sign.)

ORGANISASJON
Politisk og administrativt sekretariat

Kristiansand
kommune

Dato 7. juni 2023
Saksnr.: 2023000008-68
Saksbehandler Anne Lise H Aabø
Godkjent av Camilla Dunsæd

Saksgang
Nærings- og eierskapsutvalget

Møtedato
13.06.2023

Godkjenning av protokoll fra nærings- og eierskapsutvalgets møte 06.06.23

Forslag til vedtak

[Nærings- og eierskapsutvalget godkjenner protokoll fra nærings- og eierskapsutvalgets møte 06.06.23.](#)

Vedlegg:
Protokoll fra nærings- og eierskapsutvalgets møte 06.06.23

ØKONOMI
Økonomistyring

Kristiansand
kommune

Dato 31. mai 2023
Saksnr.: 2023015170-1
Saksbehandler Tore Guttorm Knutsen
Godkjent av Terje Fjellvang
Camilla Bruno Dunsæd

Saksgang
Nærings- og eierskapsutvalget
Bystyret

Møtedato
13.06.2023
21.06.2023

Midt-Agder IUA - endring av organisasjonsform

Forslag til vedtak

Bystyret vedtar:

1. At IUA-MA organiseres som et Kommunalt oppgavefellesskap og at grunnlag for samarbeidet fremgår av vedlagte samarbeidsavtale.
2. Kommunen legger til grunn at representantskapet skal bestå av ordførerne i deltakerkommunene, med varaordførerne som varamedlemmer, men dette må avgjøres gjennom valg i kommunestyret for hver valgperiode.
3. Ny organisering forutsettes å gjelde fra 01.01.2024.
4. Navn på oppgavefellesskapet er: Kommunalt oppgavefellesskap om beredskap mot akutt forurensing i Midt-Agder (IUA-MA)

Vedlegg:
Samarbeidsavtale kommunalt oppgavefellesskap 2023 IUA

Saksutredning

Bakgrunn for saken

IUA Midt-Agder er i dag organisert som et § 27 samarbeid etter gammel kommunelov. Slike samarbeid skal innen årsskiftet 2023/24 endres til ny organisasjonsform. Forskrift om kommunal beredskap mot akutt forurensing sier i § 7 at slikt samarbeid skal opprettes i henhold til kommunelovens kapittel 19 (oppgavefelleskap), eller etter lov om interkommunale selskaper.

Nytt navn på organiseringen - anbefaling er:

Kommunalt oppgavefelleskap om beredskap mot akutt forurensing i Midt-Agder (IUA-MA).

Samarbeidsform - anbefaling

Kommunalt oppgavefelleskap betegnes som «en enkel samarbeidsmodell for produksjonssamarbeid om mindre omfattende oppgaver». Kun de mest sentrale forholdene av betydning for samarbeidet er regulert. Forarbeidene til ny kommunelov angir dette som en enkel samarbeidsmodell, og den er særlig viktig for å kunne tilby mindre kommuner en enkel, fleksibel og billig organisasjonsmodell for interkommunalt samarbeid.

For samarbeid om oppgaver av mindre omfang på et begrenset saksområde, bruk av begrensede personalressurser og med liten økonomi, kan IKS-modellen bli omfattende og tungvint å bruke. Da kan et kommunalt oppgavefelleskap være mer egnet. IKS-modellen vurderes mer egnet dersom samarbeidet skal ha ansvaret for å løse mange oppgaver på et bredt saksfelt, evt. også ha myndighet til å treffe enkeltvedtak. IKS er generelt egnet for interkommunalt samarbeid om oppgaver av et visst omfang og der det er snakk om tjenesteproduksjon.

Hva har andre gjort:

Så langt har de fleste IUAene etablert seg som Kommunale oppgavefelleskap, og bakgrunn er nok knyttet til at det er et smalt oppgavefelt, og myndighetsrollen forblir i kommunene. Dette betyr at behovet for å fatte enkeltvedtak også er fraværende, unntaket er vedtak som knyttes direkte til driften og som vedtas av representantskapet.

Samarbeidsavtale:

Det er utformet et forslag til samarbeidsavtale for ny organisasjonsform etter kommunelovens kapittel 19; kommunalt oppgavefelleskap. Saken er behandlet i Beredskapsstyret i IUA Midt-Agder, som har gitt sin enstemmige anbefaling til de samarbeidende kommunene om å tiltre avtalen.

Fremdrift og form:

Ny organisasjonsform må være på plass innen årsskiftet 2023/2024, og det må fattes likelydende vedtak i alle deltakerkommunene.

Økonomiske konsekvenser

Forslaget til vedtak innebærer ingen endringer i økonomiske forpliktelser for kommunen.

Klima- og miljøkonsekvenser

Endring av organisasjonsform gir ingen påvirkning på klima eller miljø.

Vurdering

Kommunedirektøren anbefaler at bystyret slutter seg til forslaget til avtale.

Konklusjon (jf. forslag til vedtak)

Kommunedirektøren anbefaler at bystyret vedtar:

1. At IUA-MA organiseres som et Kommunalt oppgavefellesskap og at grunnlag for samarbeidet fremgår av vedlagte samarbeidsavtale.
2. Kommunen legger til grunn at representantskapet skal bestå av ordførerne i deltakerkommunene, med varaordførerne som varamedlemmer, men dette må avgjøres gjennom valg i kommunestyret for hver valgperiode.
3. Ny organisering forutsettes å gjelde fra 01.01.2024.
4. Navn på oppgavefellesskapet er: Kommunalt oppgavefellesskap om beredskap mot akutt forurensing i Midt-Agder (IUA-MA)

ØKONOMI
Økonomistyring

Kristiansand
kommune

Dato 1. juni 2023
Saksnr.: 2023015172-1
Saksbehandler Tore Guttorm Knutsen
Godkjent av Terje Fjellvang
Camilla Bruno Dunsæd

Saksgang

Nærings- og eierskapsutvalget
Bystyret

Møtedato

13.06.2023
21.06.2023

Sandripheia fritidspark - endring av organisasjonsform

Forslag til vedtak

Bystyret vedtar at:

1. Kristiansand kommune slutter seg til at Sandripheia fritidspark organiseres som kommunalt oppgavefelleskap, jf. kommuneloven kap. 19.
2. Kristiansand kommune slutter seg til framlagte forslag til samarbeidsavtale for Sandripsheia fritidspark kommunalt oppgavefelleskap, under forutsetning av tilsvarende vedtak i den andre eierkommunen.
3. Kristiansand kommune forplikter seg til å vedta budsjett for 2023 med det omfang som er foreslått. Justeringer for endret eierandel legges inn i 1. tertialrapport.
4. Ny organisering iverksettes 1. juli 2023.

Sammendrag

Sandripheia fritidspark er i dag et interkommunalt samarbeid, som er organisert med hjemmel i § 27 i tidligere kommunelov. Organisasjonsformen utgår etter ny kommunelov, og interkommunale samarbeid må derfor endre organisasjonsform innen årsskiftet. Det foreslås å endre organisasjonsform til kommunalt oppgavefelleskap, jf. kommuneloven kap. 19.

Vedlegg:
SAMARBEIDSAVTALE-SANDRIP

Saksutredning

Bakgrunn for saken

Sandripheia fritidspark er et interkommunalt samarbeid mellom Kristiansand og Vennessla kommuner. Formålet med dette samarbeidet er å tilrettelegge og drive anlegg for vinter- og sommeridretter og fremme friluftslivsaktiviteter for allmennheten på Sandrip i Vennessla kommune. Sandripheia fritidspark er i dag organisert som etter interkommunalt samarbeid med hjemmel i § 27 i den tidligere kommuneloven.

Stortinget vedtok 08.06.2018 ny kommunelov. Det innebærer at de interkommunale samarbeidene som er organisert etter § 27 i den tidligere kommuneloven, må omdannes. Det gjelder også Sandripheia fritidspark. Sandripheia fritidspark kan enten omdannes til kommunalt oppgavefelleskap eller interkommunalt politisk råd. Det er også mulig å organisere samarbeidet til en annen selskapsform (IKS, AS eller SA). For Sandripheia fritidspark synes det mest hensiktsmessig å organisere samarbeidet som kommunalt oppgavefelleskap. Midt-Agder Friluftsråd ble i 2022 omdannet til denne organisasjonsformen.

Juridisk grunnlag

Fra 01.01.2020 er hoveddelen av den nye kommuneloven iverksatt. Det gjelder bl.a. bestemmelsene om interkommunalt samarbeid, jf. kap. 19 i den nye kommuneloven. For Sandripheia fritidspark innebærer det at ny organisering må være vedtatt i løpet av fire år fra loven ble iverksatt, altså innen utgangen av 2023. Dersom samarbeidet ikke er omdannet til en annen organisasjonsform eller er oppløst innen fire år etter at loven trådte i kraft, skal samarbeidet anses som oppløst.

Organisering som kommunalt oppgavefelleskap

Kommunalt oppgavefelleskap er betegnelsen på en organisasjonsform som er beregnet på produksjonssamarbeid mellom kommuner. Denne organisasjonsformen er ment å erstatte samarbeid som er organisert etter § 27 i den tidligere kommuneloven. Kommunalt oppgavefelleskap er en enkelt organisasjonsform som kan regulere samarbeid mellom kommuner om løsning av felles oppgaver. Det er kommunestyrene i deltakerkommunene (eierkommunene) som selv må treffe vedtak om ny organisering og vedta ny *samarbeidsavtale*. Samarbeidsavtalen erstatter dagens vedtekter etter § 27 i den tidligere kommuneloven. Et forslag til samarbeidsavtale følger vedlagt, jf. vedlegg 1. Organisering som kommunalt oppgavefelleskap innebærer bl.a. noen endringer i styringsorganer og utforming av en egen samarbeidsavtale.

Styringsorganer

Representantskapet er det øverste organet i et kommunalt oppgavefelleskap. Ordinært representantskapsmøte holdes en gang hvert år, f.eks. innen utgangen av juni. Partene legger til grunn at representantskapet skal bestå av ordførerne i de to kommunene, med varaordførerne som varamedlemmer, men dette må stadfestes av kommunestyret i hver periode. Som det framgår av forslag til samarbeidsavtale (jf. vedlegg 1), velger representantskapet selv sin leder.

Styret velges av representantskapet. Styret skal arbeide for å fremme formålet med Sandripheia fritidspark i samsvar med forslag til samarbeidsavtale og vedtak i representantskapsmøte. Styret kan inngå avtaler om driftsbistand og sekretariatsbistand.

Eget rettssubjekt

Et kommunalt oppgavefelleskap kan være et eget rettssubjekt. Et kommunalt oppgavefelleskap kan ikke gis myndighet til å treffe enkeltvedtak (drive myndighetsutøvelse). Et kommunalt oppgavefelleskap kan imidlertid gis myndighet til å treffe vedtak om interne forhold i samarbeidet, og til å forvalte tilskuddsordninger. Det legges til grunn at Sandripheia fritidspark organisert som kommunalt oppgavefelleskap

blir eget rettssubjekt og gis myndighet til å treffe vedtak om drift og forvalte tilskuddsordninger. Sandripheia fritidspark gis ikke myndighet til å ta opp lån.

Deltakeransvar

Den enkelte deltakerkommunen (eierkommunen) i et kommunalt oppgavefellesskap har ubegrenset økonomisk ansvar for sin andel av oppgavefellesskapets forpliktelser. Den enkelte kommunes eierandel og ansvarsandel er fordelt etter en fastsatt fordeling. Til sammen skal andelene utgjøre oppgavefellesskapets samlede forpliktelser.

Momskompensasjon

Sandripheia fritidspark omfattes i dag av merverdiavgiftskompensasjonsloven. I merverdiavgiftskompensasjonsloven § 2 b) framgår det at loven gjelder interkommunale sammenslutninger organisert etter kommuneloven eller annen kommunal særlovgivning. Det er lagt til grunn at Sandripheia fritidspark vil bli omfattet av disse bestemmelsene etter en ev. omdanning til kommunalt oppgavefellesskap.

Samarbeidsavtale

Når det opprettes et kommunalt oppgavefellesskap, må det inngås en samarbeidsavtale mellom deltakerkommunene. De enkelte kommunestyrene i alle deltakerkommunene (eierkommunene) må selv vedta samarbeidsavtalen. Samarbeidsavtalen vil erstatte dagens vedtekter for Sandripheia fritidspark. Det er noen formelle krav til utforming og innhold i samarbeidsavtaler, jf. § 19-4 i ny kommunelov. Dette er en skal-bestemmelse, og må derfor ivaretas i alle samarbeidsavtaler:

1. Oppgavefellesskapets navn.
2. Om oppgavefellesskapet er et eget rettssubjekt.
3. Hvor mange medlemmer den enkelte deltakeren skal ha i representantskapet.
4. Hvilke oppgaver og hvilken myndighet som er lagt til oppgavefellesskapet.
5. Deltakernes innskuddsplikt og plikt til å yte andre bidrag til oppgavefellesskapet.
6. Den enkelte deltakerens eierandel i oppgavefellesskapet og ansvarsandel for fellesskapets forpliktelser, hvis ansvarsandelen avviker fra eierandelen.
7. Om oppgavefellesskapet skal ha myndighet til å ta opp lån.
8. Hva oppgavefellesskapet skal rapportere til deltakerne om.
9. Hvordan deltakerne kan tre ut av oppgavefellesskapet.
10. Hvordan oppgavefellesskapet skal oppløses, blant annet hvem som skal ha ansvaret for at oppgavefellesskapets arkiver blir oppbevart etter at oppgavefellesskapet er oppløst.

Utredning om ny organisering

Administrasjonen i Vennesla og Kristiansand kommune hadde 26.09.2022 et møte med representanter for Midt-Agder Friluftsråd. I dette møtet ble Midt-Agder Friluftsråd bedt om å påta seg et oppdrag med å utarbeide et saksframlegg om ny organisering av Midt-Agder Friluftsråd som kommunalt oppgavefellesskap. Oppdraget innebar også å utarbeide et forslag til samarbeidsavtale. Styret i Sandripheia fritidspark er holdt orientert om arbeidet. Forslaget ble drøftet med kommunene, styreleder i Sandripheia fritidspark og styreleder i Midt-Agder Friluftsråd 11.01.2023 og 27.04.2023. Det ble gitt tilslutning til det framlagte forslaget.

Nærmere om forslaget til samarbeidsavtale (jf. vedlegg 1)

Forslaget til samarbeidsavtale har en standard oppbygging som ivaretar kravene som stilles i kommuneloven. Noen av bestemmelsene er kommentert nærmere her:

§ 5 Representantskapet og representantskapsmøtet

Partene legger til grunn at representantskapet skal bestå av ordførerne i de to kommunene, med varaordførerne som varamedlemmer, men dette må stadfestes av kommunestyret i hver periode. Representantene møtes i representantskapsmøtet som holdes en gang årlig innen utgangen av juni.

§ 7 Styret

Representantskapet velger styret etter forslag fra valgkomiteen. Det foreslås at styret får 5 representanter; 3 fra de to eierkommunene, 1 fra Agder og Rogaland skikrets og 1 fra styret i Midt-Agder Friluftsråd. I dag har kommunene 2 styrerepresentanter. Det er lagt vekt på at styret bør være kompetansebasert. I dag møter det representanter for administrasjonen i styremøter. Det har vist seg å være svært nyttig for styrets arbeid. Dette er foreslått formalisert ved at det er tatt inn en bestemmelse om at representanter for administrasjonen i hver av deltakerkommunene har møte- og talerett i styremøter.

Det vil være aktuelt å supplere forslaget til samarbeidsavtale med en egen avtale om driftsbistand fra Vennesla kommune og en egen avtale om sekretariatsbistand fra Midt-Agder Friluftsråd. Det er foreslått at styret for Sandripheia fritidspark gis myndighet til å inngå slike avtaler på vegne av eierkommunene.

§ 8 Valgkomite

Det foreslås at kommunedirektørene i de to eierkommunene eller den de utpeker utgjør valgkomiteen. Valgkomiteen rapporterer til representantskapsmøtet.

§ 10 Brukerutvalg

Det er i dag opprettet et brukerutvalg som er sammensatt av representanter for brukerklubbene. Brukerutvalget er et kontaktforum mellom styret for Sandripheia fritidspark og brukerne. Brukerutvalget har ingen beslutningsmyndighet. Det foreslås å formalisere brukerutvalget ved å ta det inn i samarbeidsavtalen.

§ 11 Økonomi

Fordelingen av kostnadene til drift av anlegget er basert på en fordeling mellom kommunene. Denne fordelingen framgår av tabellen i § 11 i forslaget til samarbeidsavtale (jf. vedlegg 1).

Økonomiske konsekvenser

Ny organisering vil ikke i seg selv gi økonomiske konsekvenser. Det er lagt til grunn en ny kostnadsfordeling mellom kommunene, men det er ikke som en konsekvens av ny organisering. Det skyldes enighet om en ny kostnadsfordeling basert på bl.a. brukertellinger. Kommunedirektøren har foreslått at justeringer for endret eierandel legges inn i 1. tertial.

Klima- og miljøkonsekvenser

Endring av organisasjonsform i seg selv har ingen klima- eller miljøkonsekvenser.

Vurdering

Kommunedirektøren anbefaler med bakgrunn i saksframlegget at bystyret/kommunestyret vedtar omorganisering av Sandripheia fritidspark som kommunalt oppgavefelleskap. Det anbefales også at bystyret/kommunestyret samtidig vedtar forslaget til samarbeidsavtale for Sandripheia fritidspark (jf. vedlegg 1). Ny organisering forutsettes iverksatt fra 01.07.2023.

Konklusjon (jf. forslag til vedtak)

Kommunedirektøren anbefaler at bystyret fatter følgende vedtak:

1. Kristiansand kommune slutter seg til at Sandripheia fritidspark organiseres som kommunalt oppgavefelleskap, jf. kommuneloven kap. 19.
2. Kristiansand kommune slutter seg til framlagte forslag til samarbeidsavtale for Sandripsheia fritidspark kommunalt

oppgavefelleskap, under forutsetning av tilsvarende vedtak i den andre eierkommunen.

3. Kristiansand kommune forplikter seg til å vedta budsjett for 2023 med det omfang som er foreslått. Justeringer for endret eierandel legges inn i 1. tertialrapport.
4. Ny organisering iverksettes 1. juli 2023.

Camilla B. Dunsæd
Kommunedirektør

ØKONOMI
Økonomistyring

Kristiansand
kommune

Dato 5. juni 2023
Saksnr.: 2023015800-1
Saksbehandler Tore Guttorm Knutsen
Godkjent av Terje Fjellvang
Camilla Bruno Dunsæd

Saksgang

Nærings- og eierskapsutvalget
Bystyret

Møtedato

13.06.2023
21.06.2023

Felles eierstrategi for Å Energi AS

Forslag til vedtak

1. Kristiansand kommune slutter seg til fremlagte forslag til felles eierstrategi, datert 03.05.2023.
2. Kristiansand kommune ber om at kommunene på Agder får en observatør (utnevnt av kommunedirektørene på Agder) med møte- og talerett i AU.

Sammendrag

I forbindelse med fusjonen mellom Agder Energi AS og Glitre Energi AS til Å Energi AS har Drammen kommune og Vardar AS kommet inn på eiersiden. Det er behov for en eierstrategi for det nye selskapet for å klargjøre felles ambisjoner og forventninger til selskapet. Forslaget til eierstrategi bygger på tidligere eierstrategier og avtaler som ble inngått mellom de samordnede kommunene under fusjonsprosessen.

Vedlegg:
Samordnet eierstrategi datert 3 mai 2023

Saksutredning

Bakgrunn for saken

30. november 2022 ble fusjonen mellom Glitre Energi AS og Agder Energi AS gjennomført og Å Energi AS ble formelt registrert i foretaksregisteret. En tredjedel av selskapet er eid av Statkraft og to tredjedeler er eid av 25 kommuner på Agder, Drammen kommune og Vardar som er et holdingselskap eid av 18 kommuner i Buskerud og Asker kommune, hvorav Drammen kommune er den største eieren. Drammen kommune, Vardar og Agderkommunene, utenom Farsund kommune og Sirdal kommune, har inngått en samordningsavtale som gir dem særlige rettigheter blant annet i forhold til utnevning av seks styrerepresentanter og styring av selskapets utbyttepolitikk. Vedlagte eierstrategi uttrykker de samordnede kommunale eierinteressenes forventninger til selskapet.

Etter fusjonen har det vært viktig for de samordnede kommunene, som hovedeiere i selskapet, og få vedtatt en felles eierstrategi for å klargjøre felles ambisjoner og forventninger til selskapet. Samtidig har det vært et ønske at de politikerne som vedtok fusjonen, og derigjennom har god kunnskap til selskapet og prosessen, også er de som vedtar den første eierstrategien for selskapet.

I og med at eierstrategien tar sitt utgangspunkt i en nylig inngått fusjonsavtale har det vært mulig å utforme denne relativt raskt og tilrettelegge for at denne også formelt kan behandles i inneværende valgperiode. Det legges videre til grunn at en grundigere prosess knyttet til en fremtidig eierstrategi vil bli gjennomført i løpet av neste kommunestyreperiode. Denne første eierstrategien til Å Energi AS tar utgangspunkt i de avtalene som allerede er inngått i forbindelse med fusjonen dvs. fusjonsplanen, aksjonæravtalen og samordningsavtalen. I tillegg bygger den på føringer gitt i tidligere eierskapsmelding til Agdereierne i Agder Energi AS og tidligere eierstrategi til Glitre Energi AS.

Om Å Energi AS

Å Energi AS er det ledende kraftkonsernet i Norge med virksomhet i hele verdikjeden fra produksjon av energi til leveranse og salg av strøm til husholdninger, offentlig forvaltning og næringsliv. Selskapet er Norges største kraftkonsern med virksomhet i hele verdikjeden, fra produksjon til forbruk. Vannkraft er fundamentet i virksomheten og vil omfatte en årlig produksjon på rundt 11,3 TWh for hele 72 helt - og deleide kraftverk. Det er Norges nest største nettselskap med over 30.000 km kraftnett som distribuerer kraft til ca. 310.000 nettkunder i Buskerud og i Agder. Selskapet vil forvalte om mer enn 30 TWh -energi i Norden og vil med dette bli Norges største selskap med strømsalg til bedrifter og ha mer en 200.000-kunder i privatmarkedet.

Selskapets visjon er å skape Nordens mest fremtidsrettede konsern innen fornybar energi.

Selskapet skal være en foretrukken partner for ledende aktører innenfor ulike sektorer i elektrifiseringen av samfunnet, og være en foretrukken arbeidsgiver innen fornybar energi.

Arbeidet med eierstrategi for Å Energi AS

Arbeidsutvalget (AU) orienterte om arbeidet med selskapet eierstrategi på eiermøte i Kristiansand 6-7 mars 2023. På dette møtet ble en skisse til felles eierstrategi presentert, og det ble lagt opp til en første refleksjonsrunde rundt innhold og prosess på samlingen. Det var stor enighet om at selskapets første eierstrategi bør ta utgangspunkt i det som allerede er vedtatt i forbindelse med fusjonen og at innspill om vesentlige endringer i forhold til dette må tas med i neste runde i arbeidet med en oppdatert eierstrategi. På møtet i Kristiansand ble en eventuell ny formulering om selskapets muligheter for engasjement innenfor vindkraft diskutert. Etter eiermøtet i Kristiansand utarbeidet AU et første utkast til eiermelding som ble sendt til eierkommunene for administrative innspill. Det har kommet innspill og tilbakemeldinger som har blitt innpasset, så langt som mulig

iht. de rammer og føringer som ligger til grunn for utarbeidelse av selskapets første eierstrategi. Utkast til eierstrategi har også blitt sendt til Statkraft og styret og administrasjon til Å Energi AS for uttalelse.

Forslag til felles eierstrategi/eiermelding for Å Energi AS

Forslag til felles eiermelding/eierstrategi består av 11 deler:

1. Forord
2. Et offentlig eid samfunnsansvarlig selskap
3. Ambisjoner for selskapet
4. Strategiske eiersignaler til selskapet utover ambisjonene
5. Utbyttepolitikk og kapitaleffektivitet
6. Styresammensetning
7. Avlønninger i selskapet
8. Langsiktige og verdiskapende eiere
9. To aksjeklasser
10. Forholdet til Statkraft
11. Organisering av eierskapet

Forslaget til eiermelding/eierstrategi er vedlagt, men hovedinnholdet i punktene kan sammenfattes slik:

Forord

Denne første eierstrategien bygger i hovedsak på inngåtte avtaler og vedtak gjort i forbindelse med fusjonen (Fusjonsplanen, Aksjonæravtalen og Samordningsavtalen). I tråd med avtaleverket er eierstrategien tuftet på god eierstyring og at forretningsmessige prinsipper som skal være styrende for selskapets virksomhet og utvikling.

Et offentlig eid samfunnsansvarlig selskap

Som ansvarlige offentlige eiere er ikke de samordnede kommunene kun opptatt av fortjeneste og økte utbytter. Å Energi skal være en pålitelig leverandør av strøm til husholdningene og næringslivet.

Ambisjoner for selskapet

Ambisjonene uttrykt i Aksjonæravtalen legger grunnlaget for selskapets videre utvikling:

«Selskapet er morselskap i et av Norges største vertikalintegreerte kraftkonsern, og skal ha vekstambisjoner som gjenspeiler denne posisjonen, samt bruke sin størrelse og vekstkraft til en offensiv videreutvikling av kjernevirksomheten. Dette vil blant annet innebære et fokus på økt utbygging av attraktive vannkraftprosjekter, ta en lederrolle innen nettvirksomhet, videreutvikle konsernets sterke posisjon i sluttbrukermarkedet og fokus på å kapitalisere på forretningsmuligheter i et internasjonalt marked. Selskapet skal ta en tydelig og ledende rolle i det grønne skiftet og omlegging av energisystemene ved nyskapning, og dermed skape flere arbeidsplasser i både Agder og Buskerud, for eksempel innenfor hydrogen, energisystemer og batteriproduksjon. Konsernet skal være en foretrukken partner for ledende aktører innenfor ulike sektorer i elektrifiseringen av samfunnet, og være en foretrukken arbeidsgiver innen fornybar energi.»

Strategiske eiersignaler til selskapet utover ambisjonene

De samordnede kommunene har særlige forventninger til selskapet innenfor følgende tre områder:

1. Målsetning om at Å Energi AS skal bli et av bransjens mest lønnsomme selskaper og at eierne oppnår markedsbasert avkastning på sin kapital.
2. Å Energi AS fokuserer på fornyelse og nye investeringer innenfor verdikjeden (fra produksjon til forbruker), herunder at nye investeringer bør særlig fokuseres der

selskapet har naturlige konkurransefortrinn, som for eksempel innenfor vannkraft og nettvirksomhet, og at det forventes at selskapet ikke involverer seg i vindkraft på land.

3. Forventninger om at selskapet tar en regional utviklingsrolle.

Utbyttepolitikk og kapitaleffektivitet

I tråd med aksjonæravtalen bestemmes utbyttepolitikken til selskapet av de samordnede kommunene og skal normalt evalueres minst hvert fjerde år. Utbytteforventningene vil være høye, men samtidig ansvarlige og tilpasset selskapets investeringsplaner, resultater, gjeldsgrad, rating, økonomiske prognoser og vesentlige hendelser. Det legges til grunn 70 % utbyttet basert på underliggende IFRS resultat fra foregående år, som for eksempel betyr at det utbytte som utbetales i 2024 tar utgangspunkt i resultatet etter 2022.

Selskapets styresammensetning

Gjennom aksjonæravtalen skal de samordnede kommunene utpeke seks av styrets 12 medlemmer. Det er videre avtalt at styreleder og nestleder skal velges blant representanter utpekt av de samordnede kommunene. I og med at de samordnede kommunene utpeker et flertall i styret så gir dette de samordnede kommunene et ekstra stort ansvar om å velge styremedlemmer som sikrer god styring av selskapet og god forvaltning av eiernes kapital.

AU fungerer som valgkomite og foreslår kandidater til de seks kommunalt valgte styreplassene med vararepresentanter. AU vil alltid legge frem en samlet innstilling for Eiermøte som i praksis beslutter valgene av styremedlemmene. AU sørger for god dialog med Statkraft slik at de til sammen åtte aksjonærvalgte representantene utgjør et kollegium med nødvendig kompetanseprofil.

Avlønninger i selskapet

Det forventes at selskapet viser forståelse for at det er offentlig eid og forvalter fellesskapets ressurser. Dette betyr at lønningene generelt i selskapet er fornuftige, men ikke lønnsledende. Selskapet bør generelt være svært varsomt med bruk av bonuser.

Langsiktige og verdiskapende eiere

Som aksjonærer i Å Energi AS ønsker de samordnede kommunene som utgangspunkt å være langsiktige eiere og å bidra til selskapets konkurransekraft og verdiskaping. Dette innebærer å delta aktivt i eierfellesskapet som bestemt i avtaleverket og ellers på eiermøter.

To aksjeklasser

I avtaleverket har partene avtalt at de vil vurdere om selskapet skal kjøpe tilbake A aksjer fra Statkraft og om enkeltkommuner ønsker å bytte egne B-aksjer med Statkrafts A-aksjer. Likeledes er det avtalt at de samordnede kommunene skal utrede felles strategiske muligheter i forhold til B-aksjene. Statkraft har forpliktet seg på å komme med et byttetilbud A- mot B-aksjer i løpet av andre halvår 2023. Utover dette er det foreløpig ikke avtalt mer detaljer om disse temaene og de samordnede kommunene vil komme tilbake til disse i neste eierstrategi eller dersom det viser seg å bli aktuelt eller ønskelig tidligere.

Forholdet til Statkraft

Eierstrategien representerer de samordnede kommunene sine eiersignaler til selskapets styre. Statkraft er kjent med innholdet i eierstrategien og har ikke hatt innvendinger til denne.

Organisering av eierskapet

Det er den enkelte kommune, samt Vardar, som er direkte aksjonærer i selskapet med ansvar for å forvalte sitt eierskap. For å bistå den enkelte kommune i sin eierskapsutøvelse, og for å bidra til god utvikling av selskapet, har de samordnede kommunene valgt å inngå et omfattende samarbeid. Den viktigste samarbeidsbestemmelsen er ordningen om alltid å stemme likt i alle eiersaker på generalforsamlingen og ellers som for eksempel på eiermøter dersom ikke parter som til

sammen utgjør minst 25% selskapets aksjer motsetter seg dette. Samordning av stemmegivning skjer på eiermøter. Når eiersaker skal samordnes så plikter den enkelte kommunedirektør å sikre nødvendig saksbehandling i egen kommune i tråd med avtaleverket og innenfor frister vedtatt av eiermøte.

De samordnede kommunene møtes på eiermøter, innkalt av AU, minst 2 ganger i året. Eiermøtene behandler samordningssaker og gir innføring i selskapets strategier, resultater, rammebetingelser m.m. Videre gir eiermøtene informasjon i eierstyringsaker samt annen informasjon som sikrer bred involvering og engasjement rundt eierskapet i selskapet.

For å forvalte eierskapet i det daglige og for å forberede eiermøter oppnevnes et arbeidsutvalg (AU) bestående av fem faste medlemmer (tre utnevnt av kommunene på Agder (inkludert leder av AU), et medlem utpekt av Drammen kommune (nestleder av AU) og et medlem utpekt av Vardar) samt varamedlemmer. AU møtes jevnlig og har følgende som sine viktigste oppgaver:

- Å forberede/opplyse saker som skal behandles på eiermøte og eventuelt av alle aksjonærene enkeltvis.
- Å fungere som valgkomite for de kommunalt oppnevnte seks styrerepresentantene samt vararepresentanter.

Eiermøtet fastsetter årlige budsjetter for AU og AU har et sekretariat fristilt fra den enkelte aksjonær og selskapet.

Økonomiske konsekvenser

Eierstrategien viderefører hovedpunkter om utbyttepolitikk for Agder Energi AS. Forslaget fører for øvrig ikke med seg behov for endringer i drifts- eller investeringsbudsjettet.

Klima- og miljøkonsekvenser

Forslaget til eierstrategi legger til grunn at selskapet ikke skal engasjere seg i landbasert vindkraft. Forslaget baserer seg for øvrig på tidligere eierstrategier og inngåtte avtaler, og legger dermed ikke opp til endringer i strategi som får konsekvenser for klima og miljø.

Vurdering gjort av Arbeidsutvalget

Selskapets første eierstrategi er forankret i nylig vedtatte fusjonsavtalen, samordningsavtalen og aksjonæravtalen som flertallet av kommunene sluttet seg til i fjor høst. Videre har eierstrategien hentet sin form i tidligere eierskapsmeldinger for Agdereierne og Drammen kommune. I praksis vil selskapets første eierstrategi operasjonalisere et komplekst avtaleverk og tydeliggjøre for omgivelsene hvilke ambisjoner de samordnede kommunale eierinteressene har for selskapet i den første perioden etter fusjonen. Det legges til grunn at denne eierstrategien vil bli oppdatert og behandlet på nytt i løpet av neste valgperiode.

Selskapets trenger en eierstrategi å forholde seg til ved oppstart. Det er viktig at de samordnede kommunene og Vardar har en omforent eierstrategi, slik at felles eierskap uttrykkes og utøves på en helhetlig måte. Ikke minst er dette viktig for ledelsen i et selskap som Å Energi AS som må forholde seg til flere eiere. Godt koordinert eierskap gir bedre grunnlag for selskapets eget strategiarbeid, og styret og daglig ledelse gis bedre arbeidsvilkår. Det er gitt klare forventninger til selskapet i forhold til stordriftsfordeler,

både økonomisk og på kompetanseområde. Det er AUs vurdering at forslag til ny eierstrategi vil være et godt styringsverktøy for Å Energi AS og uttrykker på en god og samlet måte intensjonen og forventninger vi som eiere har til dette selskapet.

For å få på plass en ny eierstrategi for Å Energi AS raskt, så har det vært nødvendig og ta utgangspunkt i det som allerede er vedtatt i forbindelse med fusjonen. Det har vært begrenset med tid til å ta opp nye forhold.

Et tema som har fått ekstra oppmerksomhet i tiden etter at fusjonsavtalen ble vedtatt knytter seg til hvilken overordnet holdning de kommunale eierne skal ha til vindkraft på land. Dette var som kjent et tema i flere kommuner da fusjonsplanene ble behandlet i 2022. Temaet var på nytt diskutert på eiermøte i Kristiansand i mars 2023.

Fra selskapets side har det vært presisert at vindkraft på land ikke vil være en del av forretningsstrategien om ikke eierne endrer dette punktet i selskapet eierstrategi. Det skjer mye på mange nivåer i energisektoren, og ikke minst er det kommet anbefalinger fra bl.a. energikommisjonen der fokus er stort på samfunnets behov for mer fornybar energi raskt. Her løftes vindkraft på land fram som en av de nærliggende teknologiene å ta i bruk siden denne teknologien er velutviklet og klar. Det løper også viktige prosesser knyttet til mer og bedre verdiskaping for vertskommuner til vindparker, og vertskommunene har fått styrket sin posisjon og rolle i dette arbeidet.

Flere kommuner har i denne sammenheng tatt til orde for at eierne av et av landets største energikonsern ikke bør begrense selskapet fullstendig på et område som teknologisk er modent og som myndighetene ønsker å legge til rette for. Samtidig har det vært tydelige eiersignaler og en forutsetning i forbindelse med fusjonen at det fusjonerte selskapet ikke skal engasjere seg i vindkraft på land ved oppstart. Vedlagt eierstrategi legger derfor til grunn at Å Energi ikke skal engasjere seg i vindkraft på land i den aktuelle strategiperioden.

AU mener det er naturlig at diskusjon om selskapet skal engasjere seg i vindkraft på land eller ikke i fremtiden, og eventuelt andre forhold, må bli grundig behandlet i eierkommunene før det kan tas inn i en felles eierstrategi. Det er lagt planer for en slik grundig strategiprosess i løpet av kommende valgperiode, men kommuner som ønsker dette vil allerede nå kunne gi signaler om behov for analyser, diskusjoner og prosesser omkring særlige temaer inn i den kommende prosessen, det være seg vindkraft på land eller andre tema. Det som er viktig nå er at selskapet snarest mulig får en eierstrategi og forholde seg til og som bygger på det som ble vedtatt i forbindelse med fusjonen. AU anbefaler at forslag til ny eierstrategi for Å Energi AS datert 03.05.2023 vedtas.

Vurdering gjort av kommunedirektøren

Kommunedirektøren støtter de vurderingene som er gjort av AU, og anbefaler bystyret å vedta fremlagte forslag til samordnet eierstrategi.

Som det tydelig også fremkom på siste eiermøte, kan imidlertid informasjonsflyten mellom AU og kommunene forbedres. Dette gjelder ikke minst i forhold til saker som skal til behandling i kommunene. Etter kommuneloven § 13-1, skal kommunedirektøren påse at saker som legges fram for folkevalgte organer er forsvarlig utredet. Utredningen skal gi et faktisk og rettslig grunnlag for å treffe vedtak.

Når en ser på forarbeidene til kommuneloven, så fremkommer det tydelig at det ikke er tilstrekkelig for kommunedirektøren å vise til vurderinger fra kompetente rådgivere når en sak skal vurderes. Det er kommunen, det vil si kommunedirektøren, som er ansvarlig for å foreta en selvstendig vurdering før en sak kan legges frem. For å sikre en bedre informasjonsflyt og samtidig gi kommunedirektørene større mulighet til å ivareta det ansvaret de har etter kommuneloven, bør administrativt nivå bli tydeligere koblet på prosessene i selskapet/arbeidsutvalget. Dette er blant annet viktig for å sikre at alle folkevalgte får tilgang på lik informasjon. Kommunedirektøren vil derfor foreslå at

kommunene på Agder får en observatør (utnevnt av kommunedirektørene på Agder) med møte- og talerett i AU. Kommunedirektøren legger til grunn at det er mulig å få gjennomført dette forslaget uten at en trenger å endre den formelle sammensetningen av AU som er foreslått i eierskapsmeldingen.

Det kan diskuteres om det burde være to observatører, slik at eierkommunene i tidligere Buskerud også får en observatør. Det bør imidlertid vurderes i den sammenheng om Vardar, som en administrativ/profesjonell representant, kan ivareta noe av den samme funksjonen.

Konklusjon (jf. forslag til vedtak)

1. Kristiansand kommune slutter seg til fremlagte forslag til felles eierstrategi, datert 03.05.2023.
2. Kristiansand kommune ber om at kommunene på Agder får en observatør (utnevnt av kommunedirektørene på Agder) med møte- og talerett i AU.

BY- OG STEDSUTVIKLING
By- og stedsutvikling utbyggingsstab

Kristiansand
kommune

Dato 2. mai 2023
Saksnr.: 2023006052-4
Saksbehandler Kay Christian Jørgensen
Godkjent av Harald Eiolf Karlsen
Tone Iglebæk
Camilla Bruno Dunsæd

Saksgang

Nærings- og eierskapsutvalget
Formannskapet

Møtedato

13.06.2023
14.06.2023

Utbyggingsprogram 2024-2025, utleggelse på høring.

Forslag til vedtak

1. Formannskapet vedtar å legge forslag til Utbyggingsprogram 2024-2025, med tilhørende til prinsippvedtak, ut på høring.
2. Følgende prinsipper gjelder som forutsetning for utbyggingsavtaler, jf. Pbl. § 17-2:
 - a. Inntil det foreligger ny arealplan for Kristiansand, gjelder de «gamle» kommunenes arealplaner.
 - b. Kommunen skal for perioden 2024-2025 tilrettelegge for et byggevolum på ca. 750 boliger pr. år.
 - c. Utbyggingsprogrammet og tabell over utbyggingsområder gir grunnlag for drøftelse av utbyggingsavtale, herunder vilkår i utbyggingsavtale.
 - d. Utbyggingsområder som er i samsvar med dagens gjeldende arealplaner prioriteres i forhold til tilrettelegging av infrastruktur.
 - e. Kommunen skal ikke igangsette reguleringsplanarbeid for områder som ikke er tråd med dagens gjeldende arealplaner og ikke har nødvendig tilrettelagt infrastruktur.

Sammendrag

Utbyggingsprogrammet er et eget program for arealer til bolig- og næringsformål. Det er en del av grunnlaget for kommunens økonomiplan. Utbyggingsprogrammet skal medvirke til at kommunens bolig- og næringsområder etableres og utvikles i tråd med overordnede føring i kommuneplanen. Det er et styringsredskap for kommunen og i forhold til private parter. Det er utarbeidet tabell over boligutbyggingsområdene i

kommunen. Hvert område er angitt med en forventet oppstart, utbyggingstakt og gjenstående mengde, angitt i boenheter.

Utbyggingsprogrammet har en oversikt over befolkningsprognoser og gir prognose for framtidig boligbehov i kommunen. Prognosene for befolkning og boligbehov, sammenstilt med forventet boligutbygging, viser at Kristiansand har god boligarealreserve både på kort og lang sikt.

Fjorårets politiske vedtak av utbyggingsprogrammet signaliserte at det ikke er ønskelig å gjøre endringer i utbyggingspolitikken før kommuneplanens arealdel foreligger (sent 2023 / tidlig 2024). Dette utbyggingsprogrammet omfatter perioden 2024 – 2025. Årets program viderefører derfor tidligere politikk, og legger derfor ikke føringer for utbygging i 2026. Programmet er oppdatert i forhold til planlagt utbyggingstakt og utbyggingsreserve, status på infrastruktur, boliger til formål innen Helse og mestring, status i leiemarkedet og utleiepriser på bolig. I tillegg er det ny struktur på næringskapitelet og gjort oppdateringer i forhold til klima og miljø aspektet.

Analyser gjort i arbeidet med ny arealdel til kommuneplanen, viser en total reserve av næringsarealer i Kristiansand på ca. 1, 4 millioner kvadratmeter. Arealreserven er fordelt på kontor, industri, lager, tjeneste og forretning. Reservene er fordelt på flere næringsområder. Status for de ulike næringskategoriene beskrives i programmet. Programmet viser geografisk plassering av utbygde næringsbygg og arbeidsplasslokalisering.

Når det bygges ut nye områder eller fortettes, krever det i mange tilfeller tilrettelegging av infrastruktur. Dette medfører forpliktelser for utbygger og kommunen til tilrettelegging av infrastruktur.

Utbyggingsprogrammet foreslår i forbindelse med denne revisjonen følgende prinsippvedtak:

a. Inntil det foreligger ny arealplan for Kristiansand gjelder de «gamle» kommunenes arealplan.

b. Kommunen skal for perioden 2024-2025 tilrettelegge for et byggevolum på ca. 750 boliger pr. år.

c. Utbyggingsprogrammet og tabell over utbyggingsområder gir grunnlag for drøftelse av utbyggingsavtale, herunder vilkår i utbyggingsavtale.

d. Utbyggingsområder som er i samsvar med dagens gjeldende arealplaner prioriteres i forhold til tilrettelegging av infrastruktur.

e. Kommunen skal ikke igangsette reguleringsplanarbeid for områder som ikke er tråd med dagens gjeldende arealplaner og ikke har nødvendig tilrettelagt infrastruktur.

Ved oppstart av nye reguleringsplaner må områdene vurderes i forhold til status i kommunedelplaner og kapasitet på infrastruktur i området.

Ved gjennomføring av reguleringsplaner skal kommunen vurdere tilrettelegging og bidrag til infrastruktur i henhold til prioriteringer i gjeldende kommunedelplaner.

Ny kommuneplan med tilhørende arealdel og ny utbyggingspolitikk vil danne grunnlag for framtidige utbyggingsprogram. Utbyggingsprogrammet skal ha oppmerksomhet på bærekraftig utvikling og støtte opp om klimasatsingen for bolig- og næringsutviklingen.

Vedlegg:

Utbyggingsprogram 2024-2025 Høringsutkast 24.05.2023

Saksutredning

Bakgrunn for saken

Utbyggingsprogrammet omhandler arealer til bolig- og næringsformål, og vil være en del av grunnlaget for kommunens økonomiplan. Utbyggingsprogrammet skal medvirke til at kommunens bolig- og næringsområder etableres og utvikles i tråd med overordnede føringer i kommuneplanen. Det er dermed et styringsredskap for kommunen og i forhold til private parter.

Fjorårets politiske vedtak av utbyggingsprogrammet signaliserte at det ikke er ønskelig å gjøre endringer i utbyggingspolitikken før kommuneplanens arealdel foreligger. Dette utbyggingsprogrammet omfatter perioden 2024 – 2025 (forankret i formannskapet februar 2023), og vil være gjeldende for denne revisjonen. Dersom kommuneplanens arealdel vedtas innværende år, igangsettes arbeidet med ny revisjon av utbyggingsprogrammet.

Årets utbyggingsprogram viderefører derfor gjeldende politikk fram til ny arealdel foreligger. Årets utbyggingsprogram viderefører derfor tidligere politikk, og legger derfor ikke føringer for utbygging i 2025 og 2026.

Utbyggingspolitikk

Utbyggingsprogrammet viser en oversikt over gjeldende utbyggingspolitikk og utbyggingspolitiske føringer for kommunen. Føringer er gitt i overordnede planer og egne saker utgjør dermed den etablerte praksis/politikken kommunen fører.

Befolkningsprognose og boligbehov

Det er forventet befolkningsvekst i Kristiansand. Veksten over tid vil være avtakende. Befolkningssammensetningen er i endring, og om noen år vil vi ha en annen alderssammensetning i befolkningen enn det vi har i dag. Legger vi til grunn nedadgående trend (SSB prognosen) og færre antall personer pr. husholdning, vil boligbehovet for Kristiansand være om lag 13 000 boliger fram til 2050.

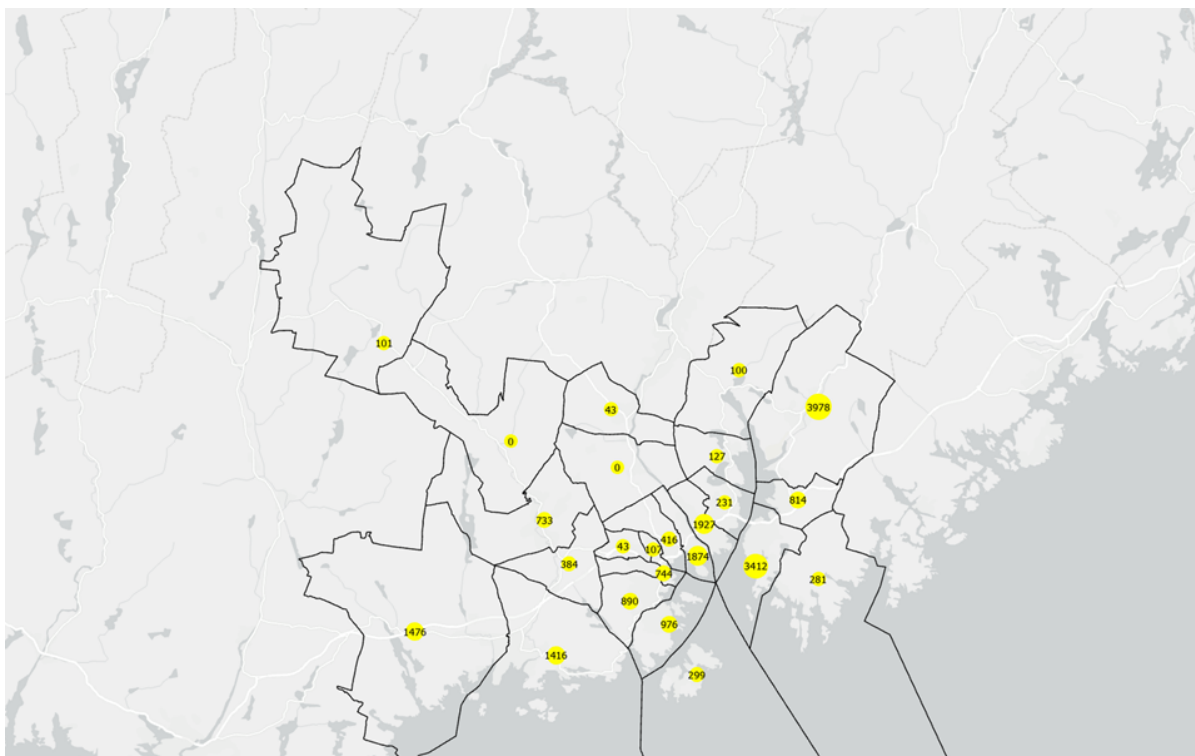
Tabell utbyggingsområder

Det er utarbeidet tabell over igangsatt regulerte boligutbyggingsområder. Hvert område er angitt med en forventet oppstart utbyggingstakt og gjenstående mengde, angitt i boenheter. Oppstart og takt er basert på innspill fra utbyggere og kommunens egen kunnskap, enkelte innspill er justert.

I tabellen over utbyggingsområdene for bolig er områdene gitt fargekodene grønn, oransje og rød. Fargekodene indikerer reguleringsstatus for området, om området er igangsatt/kan igangsettes, eller om området er realiserbart. Områder med grønn farge er forventet gjennomført i henhold til vedtatt politikk. Oransje områder er områder som er under regulering, eller det er vedtatt reguleringsplan for uten at det er igangsatt utbygging eller ikke er inngått utbyggingsavtale. Områdene kan måtte avvente utbygging i påvente av tilstrekkelig offentlig infrastruktur, og avsatte midler i kommunens budsjett. Rød fargekode angir områder som ligger inne i kommuneplan, og ikke er igangsatt regulert, eller er vurdert til å ikke være realiserbare per nå.

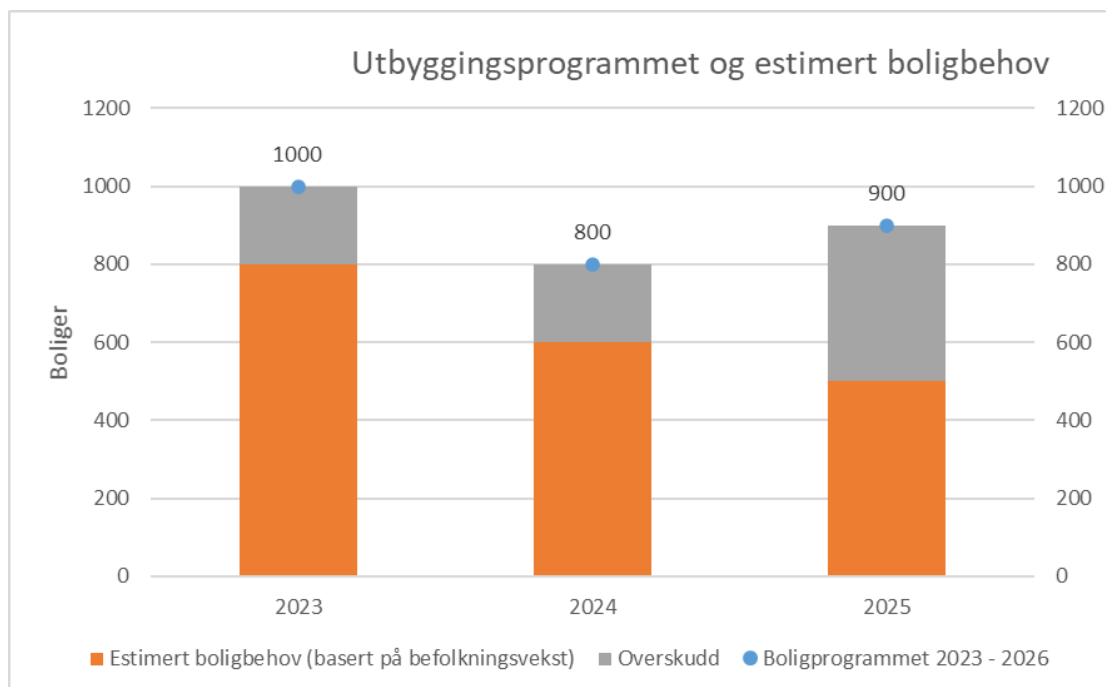
Geografisk fordeling av boligarealreserver

Vi ser av figuren under at kommunen har boligarealreserver over hele kommunen på lang sikt.

Total boligarealreserve pr. delområde, inkludert arealreserve som ligger i kommuneplaner (Kristiansand kommune).

Utbyggingsprogrammet viser befolkningsprognoser og prognoser for framtidig boligbehov. Prognosene sammenstilt med forventet boligbygging, viser at Kristiansand har god boligarealreserve både på kort og lang sikt.

Prognose for boligbehov og forventet igansatte boliger pr.år i perioden (ssb og kristiansand kommune)

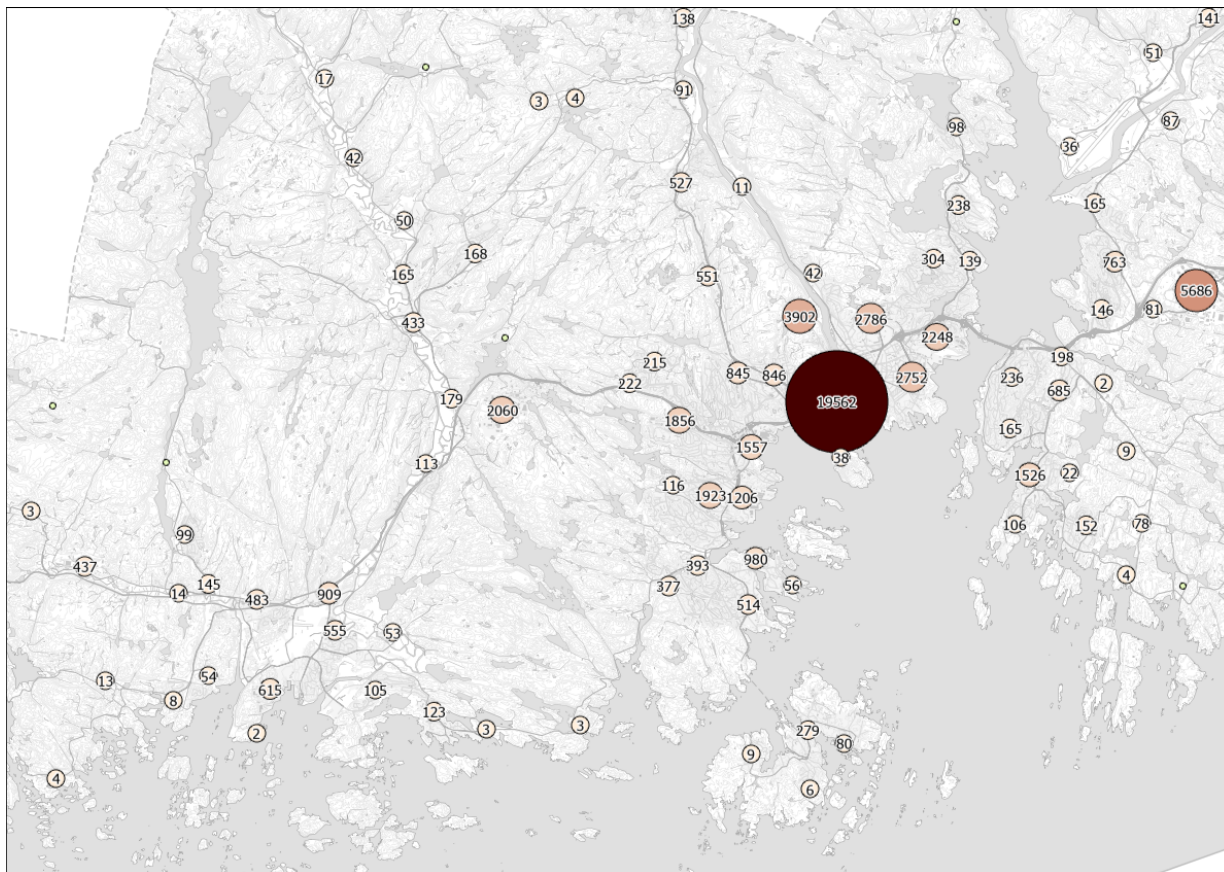
Den totale boligarealreserven, inkludert områder med kommuneplanstatus, er på om lag 20 500 boliger. Boligbehovet fram til 2050 anslås til å være ca. 13000 boliger.

Boligmarkedet framover

Ustabile forhold påvirker fortsatt pris og tilgangen på noen typer byggevarer og fører til økte byggekostnader. Dette skaper usikkerhet i byggebransjen og dermed også i boligmarkedet. Boligprisene i Kristiansand har gjennom mange år hatt en moderat prisstigning sammenlignet med andre byer. Men i den siste tiden har enkelte måneder hatt en høyere stigning enn landssnittet. Det er ventelig at Kristiansand framover vil ha en viss prisutvikling, men det viktigste er at Kristiansand har en politikk med ett godt utbud av boligtomter, og forutsigbar effektiv saksbehandling. Kommunen følger prisutviklingen fortløpende og på bakgrunn av en utvikling/trend vil kunne komme med forslag med tiltak.

Næringsarealer

Analysen gjort i arbeidet med ny arealdel til kommuneplanen, viser en total reserve av næringsarealer i Kristiansand på ca. 1,4 millioner kvadratmeter. Arealreserven er fordelt på kontor, industri, lager, tjeneste og forretning. Reservene er fordelt på flere etablerte næringsområder, og noen områder som ikke er tatt i bruk. Status for de ulike næringskategoriene beskrives i programmet. Programmet viser geografisk plassering av arbeidsplasslokalisering og en beskrivelse av gjeldende status og reserver innen de ulike næringskategoriene.

Figur 1 Lokalisering av arbeidsplasser i Kristiansand kommune (SSB – 2022).

Infrastruktur

Når dagens områder videreføres eller nye igangsettes, krever det også i mange tilfeller tilrettelegging av infrastruktur. Dette medfører forpliktelser for utbygger og kommunen til tilrettelegging av infrastruktur. Kommunen bygger ut infrastruktur i form av vei, vann avløp og sosial infrastruktur, noe som er viktig for etablering både for bolig og næring. I tillegg er infrastruktur knyttet til blant annet kraft og fiber avgjørende for omstillingen næringslivet nå står overfor.

Programmet gir en over sikt over status i de enkelte soner og delområder.

Økonomiske konsekvenser

Utbyggingsprogrammet omhandler arealer til bolig- og næringsformål, og vil være en del av grunnlaget for kommunens budsjett i perioden 2024-2027. Utbyggingsprogrammet synliggjør fremtidige behov og investeringer i infrastruktur. Kostandene for disse blir klarlagt og fastsatt gjennom den enkelte utbyggingsavtalen.

Medvirkning

Utbyggingsprogrammet legges ut på høring i juni, juli og august. Høringen offentliggjøres med annonsering, og utbyggere/regulanter og offentlige høringsinstanser får tilsendt saken og direkte. I høringsrunden ber vi om innspill til forventet aktivitet i utbyggingsområdene. Vi er spent på tilbakemeldingene som vil mottas.

Klima- og miljøkonsekvenser

Utbyggingsprogrammet er et overordnet dokument for å følge opp vedtatt arealutvikling i kommuneplanens arealdel, som er under utarbeidelse. Programmet skal medvirke til at kommunens bolig og næringsområder etableres og utvikles i tråd med overordnede føring i kommuneplanen, vedtatt klima og miljøstrategi, med mål og retningslinjer.

Veien videre

Når kommuneplanens arealdel er vedtatt vil føringene innarbeides i Utbyggingsprogrammet. Det vil bli vurdert prinsipper knyttet til prioritering av utbyggingsområder, både til næring og bolig.

Oppstart av nytt utbyggingsprogram, vil starte opp umiddelbart etter at kommuneplanens arealdel er vedtatt.

Kommuneplanens arealdel vil bli førende kommunens framtidige utbyggingspolitikk både for det ordinære boligmarkedet og i forhold til det boligsosiale. Kommuneplanens arealdel vil si noe om hvordan kommunens satsning på senterområde utvikling vil være. Utbyggingsprogrammet skal da bidra til å koordinere og samkjøre prioriteringene i de ulike ansvarsområdene.

Det har vært en større økning i boligprisene enn tidligere. Utviklingen følges nøye og eventuelle tiltak vurderes igangsatt fortløpende.

Konklusjon (jf. forslag til vedtak)

Kommunedirektøren anbefaler at formannskapet legger forslag til Utbyggingsprogram 2024-2025, med videreføring av tilhørende prinsippvedtak, ut på høring.

Prinsippvedtak

- a. Inntil det foreligger ny arealplan for Kristiansand, gjelder de «gamle» kommunenes arealplan.
- b. Kommunen skal for perioden 2024-2025 tilrettelegge for et byggevolum på ca. 750 boliger pr. år.
- c. Utbyggingsprogrammet og tabell over utbyggingsområder gir grunnlag for drøftelse av utbyggingsavtale, herunder vilkår i utbyggingsavtale.
- d. Utbyggingsområder som er i samsvar med dagens gjeldende arealplaner prioriteres i forhold til tilrettelegging av infrastruktur.
- e. Kommunen skal ikke igangsette reguleringsplanarbeid for områder som ikke er tråd med dagens gjeldende arealplaner og ikke har nødvendig tilrettelagt infrastruktur.

Ved oppstart av nye reguleringsplaner må områdene vurderes i forhold til status i kommunedelplaner og kapasitet på infrastruktur i området.

Ved gjennomføring av reguleringsplaner skal kommunen vurdere tilrettelegging og bidrag til infrastruktur i henhold til prioriteringer i gjeldende kommunedelplaner.

KLIMA OG AREALUTVIKLING
Analyse og eiendomsutvikling

Kristiansand
kommune

Dato 6. juni 2023
Saksnr.: 2020022065-146
Saksbehandler Nils Erik Hessen
Godkjent av Ragnar Evensen
Camilla Bruno Dunsæd

Saksgang

Nærings- og eierskapsutvalget
Formannskapet

Møtedato

13.06.2023
14.06.2023

Lund Torv, salg av Marviksveien 2B

Forslag til vedtak

[Salg av Marviksveien 2B til SiA godkjennes og delegerer til
Kommunedirektøren å signere endelige avtaler.](#)

Sammendrag

Kristiansand kommune har hatt to mål med utvikling av Marviksveien 2B (Elevinetomta): Etablering av et betydelig antall studentboliger på aksene UiA-Kvadraturen i tråd med utviklingsplan for universitetsbyen Kristiansand, og å sikre lokaler for privat tjenestetilbud på gateplan (kiosk, dagligvare mm) på dette sentrale knutepunktet på bussmetroaksen i bydelen Lund.

Gjennom en lang reguleringsprosess har det planmessig blitt lagt til rette for en slik utvikling, og det er nå fremforhandlet salgavtaler med SiA og Lundsiden Eiendom AS som sikrer utvikling av hhv studentboliger og dagligvareforretning på tomta. Samlet salgspris er kr 31,94 mill fordelt med hhv kr 25 mill fra SiA for studentboligene og kr 4,39 mill for næringsdelen og boligtomta i B2, langs Marviksveien, til AGS Holding AS med kr 2,55 mill. Til fratrukk i salgssummen kommer kr 1,2 mill til innløsning av Østerveien 26A (kiosken) som er kommunens ansvar.

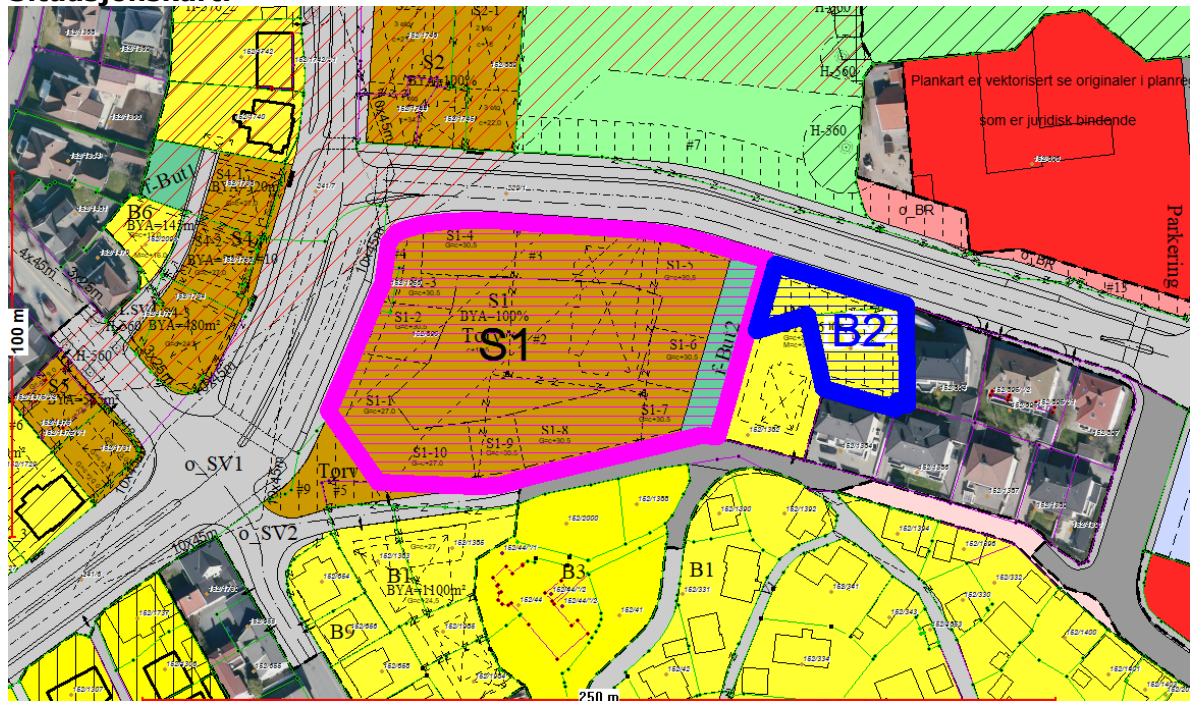
Avtalen med Lundsiden Eiendom AS og AGS Holding AS gjennomføres til markedsverdi, mens salget til SiA ligger noe under det som antas å være markedsverdi på eiendommen ved et åpent salg. Dette kan forsvares ut fra at det antas å være et begrenset antall tilbydere til en eiendom som kun kan bebygges med studentboliger, og at SiA står i en særstilling i dette markedet og sikrer forutsigbarhet og statlig støtte til etablering av anslagsvis 392 sterkt tiltrengte studentboliger i Kristiansand gjennom dette prosjektet. Staten har satt en øvre kostnadsramme (i 2023 kr 1.450.000 pr enhet) i prosjekter som skal få statstilskudd (i 2023 kr 394.000 pr enhet). Tomtekostnaden inngår i den øvre kostnadsrammen, og det er derfor viktig at tomtebelastningen ikke blir for høy hvis prosjektet skal sikres statsstøtte og dermed økonomisk gjennomføringsevne. I tillegg er det ytterligere to forhold som gjør det forsvarlig å selge til SiA med den fremforhandlede prisen:

- Kommunen har sikret en tilbakekjøpsklausul dersom SiA av en eller annen grunn ikke lenger skal drive utleie av studentboliger på tomta og forkjøpsett til ev. næringsarealer.
- SiA er ikke omfattet av forbudet mot statsstøtte ved salg av offentlig eiendom.

By- og stedsdirektøren har i lys av kommunens målsetninger vurdert forhandlingsresultatet å være tilfredsstillende. Resultatet gir nye boenheter for studenter med svært god beliggenhet og grunnlag for et best mulig botilbud for byens studenter.

Vedlegg: Ingen

Situasjonskart:

Saksutredning

Bakgrunn for saken

Kristiansand kommune har utarbeidet områdeplan for Lund torv for å bidra til at arealene rundt Lund torv utvikles som et knutepunkt mellom Campus UiA og Kvadraturen, i tråd med Universitetsbyen Kristiansand – utviklingsplan 2040.

Kristiansand kommune har hatt to mål med utvikling av Marviksveien 2B (Elevinetomta) merket S1 i situasjonskartet ovenfor: Etablering av et betydelig antall studentboliger på akse UiA-Kvadraturen i tråd med utviklingsplan for universitetsbyen Kristiansand, og å sikre lokaler for privat tjenestetilbud på gateplan (kiosk, dagligvare mm) på dette sentrale knutepunktet på bussmetroaksen i bydelen Lund.

Gjennom en lang reguleringsprosess har det planmessig blitt lagt til rette for en slik utvikling, og det er nå fremforhandlet salgavtaler med SiA og Lundsiden eiendom AS som sikrer utvikling av hhv studentboliger og dagligvareforretning på tomta. Samlet salgspris er kr 31,94 mill fordelt med hhv kr 25 mill fra SiA for studentboligene og kr 4,39 mill for næringsdelen og kr 2,55 mill for boligarealet langs Marviksveien v/nr 4A merket B2 i situasjonskartet ovenfor.

Til fratrekk i salgssummen kommer kr 1,2 mill til innløsning av Østerveien 26A (kiosken) som kommunens ansvar.

Avtalene med Lundsiden Eiendom AS og AGS Holding AS gjennomføres til markedsverdi, mens salget til SiA ligger noe under det som antas å være markedsverdi på eiendommen ved et åpent salg. Dette kan forsvares ut fra at det antas å være et begrenset antall tilbydere til en eiendom som kun kan bebygges med studentboliger, og at SiA står i en særstilling i dette markedet og sikrer forutsigbarhet og statlig støtte til etablering av anslagsvis 392 sterkt tiltrengte studentboliger i Kristiansand gjennom dette prosjektet. Staten har satt en øvre kostnadsramme (i 2023 kr 1.450.000 pr enhet) i prosjekter som skal få statstilskudd (i 2023 kr 394.000 pr enhet). Tomtekostnaden inngår i den øvre kostnadsrammen, og det er derfor viktig at tomtebelastningen ikke blir for høy hvis prosjektet skal sikres statsstøtte og dermed økonomisk gjennomføringsevne.

I tillegg er det ytterligere to forhold som gjør det forsvarlig å selge til SiA med den fremforhandlede prisen:

- Kommunen har sikret en tilbakekjøpsklausul dersom SiA av en eller annen grunn ikke lenger skal drive utleie av studentboliger på tomta, og forkjøpsrett til ev. næringsseksjoner.
- SiA er ikke omfattet av forbudet mot statsstøtte ved salg av offentlig eiendom.

Studentsamskipnaden i Agder (SiA) har signalisert ønske om å flytte studentene fra Nye Teglverksvei til akse UiA – Kvadraturen. SiA forbereder derfor byggestart høsten 2023, forutsatt Formannskapetets tilslutning i saken.

Det er innhentet takst fra Næringsmegleren Sædberg og Hodne AS som har verdsatt Marviksveien 2B til kr 49 mill pr febr. 2020. Her legges det til grunn at verdien reflekterer det som minst to ordinære kjøpere i et velfungerende marked er villig til å betale for eiendommen, ved et frivillig salg og ved normal eksponering i dagens marked.

Administrasjonens vurdering er derimot at markedet er betydelig mindre for denne type eiendommer enn for ordinære boligeiendommer, slik at verdien totalt sett antas å være lavere.

Etter verdivurderingen ble avholdt, har som kjent også bygge- og materialprisene økt kraftig noe som også direkte påvirker verdien på eiendommen.

Formannskapet er delegert myndighet inntil kr 40 mill. I lys av de fremforhandlede salgsv verdier vurderes beslutningen om salg å ligge innenfor den delegerte myndighet.

Opsjonsavtalen med Lundsiden Eiendom AS (LEAS) som i denne sammenheng eier Steinkleiva 2/4, -dagligvarebutikken m.m., ble inngått for å sikre en smidig gjennomføring av partenes utbyggings interesser er gjort gjeldende for dagligvareseksjonen. LEAS får derfor tilbud via SiA om kjøp av en dagligvareseksjon integrert i bygningsmassen og svarer for en beregnet andel av tomteverdien med kr 4,39 mill.

Opsjonsavtalen med private aktører i området, AGS Holding AS, Lundsiden Eiendom AS og Blå Kors. Opsjonen er bare gjort gjeldende av AGS Holding AS for boligarealet i B2 (branntomta) langs Marviksveien v/nr 4A. Denne tomten kan vanskelig utnyttes fullt ut uten et samarbeid med eier av tilstøtende eiendom, Steinkleiva 1. Arealet selges til markedstakst kr 2,55 mill og avtale forventes inngått før sommeren.

Områdeplanen forutsatte innløsning av Østerveien 26a -kiosken, da denne delvis inngår ny veigrunn og delvis i tomte vi nå selger. SiA kjøpte derfor bygget under forutsetning av å bli holdt skadesløs.

Særskilte vilkår som nevnt over vil bli tinglyst. Kommunens gjenkjøpsrett sikrer at støtten tilbakeføres til kommunen dersom SiA ikke lenger skal drive utleie av studentboliger. Forkjøpsrett ved eventuelle videresalg av næringsseksjoner etableres for å sikre at lokalene støtter opp om bylivet på Lund torv. Forøvrig tinglyses standard kommunaltekniske bestemmelser.

Noen mindre formuleringer i foreliggende utkast til salgsavtale med SiA gjenstår å utforme før signering. Saken fremmes nå for å unngå forsinkelser. Kommunedirektørens delegerte myndighet legges til grunn for endelig utforming og signering av avtaler i sakens anledning.

Juridisk grunnlag

Kommunen er i hovedsak eier av arealene. Mindre arealer langs fylkesvei makebyttes med Agder Fylkeskommune.

Økonomiske konsekvenser

Prosjektet Lund Torv forventer en økonomisk belastning på MNOK 3,13 pr 2023, (omfatter påløpte kostnader i prosjektet og gjenstående forpliktelser herunder kr 1,2 til dekning av SiA's kostnader). Samlet inntekt kr 31,94 mill. Gjeldende inntektsbudsjett er på kr 25 mill. Budsjettregulering innarbeides i 2.tertial -23.

Klima- og miljøkonsekvenser

Salg av eiendommen utløser ikke Klima- og miljøkonsekvenser. Områdeplanen har satt de krav til utforming og innhold som kommunen krever. Dette innebærer at bebyggelsen over bakkeplan oppføres med bærende konstruksjon i tre, og der det er hensiktsmessig skal det være klar overvekt av trematerialer i fasadene. Vi har ikke funnet det riktig på pålegge SiA ytterligere klima og miljøkrav.

Vurdering

By- og stedsdirektøren har i lys av kommunens målsetninger vurdert forhandlingsresultatet å være tilfredsstillende. Resultatet gir nye boenheter for studenter med svært god beliggenhet og grunnlag for en lavest mulig husleie. Videre gir det muligheter for næringsvirksomhet og en relokalisert dagligvarebutikk i nærheten av metro aksene.

Konklusjon (jf. forslag til vedtak)

By- og stedsdirektøren anbefaler Formannskapet å slutte seg til sakens forslag til vedtak.

SAMHANDLING OG INNOVASJON
Business region Kristiansand

Kristiansand
kommune

Dato 6. juni 2023
Saksnr.: 2023009839-2
Saksbehandler Stein Otto Daatland
Godkjent av Geir Askvik Haugum
Bernt Jørgen Stray
Camilla Bruno Dunsæd

Saksgang

Nærings- og eierskapsutvalget
Formannskapet

Møtedato

13.06.2023
14.06.2023

Svar på høring til NOU 2023:10 -Leve og oppleve - Reisemål for en bærekraftig fremtid

Forslag til vedtak

Forslag til høringsinnspill til NOU 2023:10 Leve og oppleve - Reisemål for en bærekraftig fremtid vedtas slik forslagene kommer frem under "vurdering" i saken og sendes til Nærings- og fiskeridepartementet.

Sammendrag

Kristiansand kommune har mottatt høring fra Nærings- og fiskeridepartementet NOU 2023:10 Leve og oppleve - Reisemål for en bærekraftig fremtid (Reisemålsutvalget).

Kommunedirektøren fremmer i denne saken forslag til høringsinnspill til utredningen. Utredningen inneholder 39 anbefalinger/tiltak. Departementet ber om at uttalelser så langt det er mulig knyttes til de ulike kapitlene i utredningen. Kommunedirektøren foreslår å gi korte innspill til 8 av disse. Høringsfrist er den 30. juni 2023. Høringsuttalelsen skal leveres digitalt på regjeringens nettsider.

Kommunedirektøren mener at Kristiansand kommune i stor grad kan slutte seg til innholdet og anbefalingene i Reisemålsutvalgets utredning. De viktigste merknader og innvendinger gjelder tiltaksområdet i kapittel 9 "Finansiering av fellesgoder".

Kristiansand kommunes innspill er knyttet til følgende kapitler:

- Kapittel 3 Mål og verdigrunnlag
- Kapittel 4 Status og utvikling i reiselivsnæringen
- Kapittel 5 Hvordan utvikle bærekraftig reisemål?
- Kapittel 7 Reisemålsledelse
- Kapittel 9 Finansiering av fellesgoder
- Kapittel 10 Transport og tilgjengelighet
- Kapittel 11 Cruise

Vedlegg: NOU 2023_10 – høring, Høringsbrev, Høringsinstanser, NOU 2023_10

Saksutredning

Bakgrunn for saken

Reisemålsutvalget ble oppnevnt i statsråd den 26. august 2021 med oppdrag å gjøre en helhetlig gjennomgang av relevante rammevilkår for utviklingen av reiselivsaktivitet i norske kommuner. Nærmere bestemt er det gjort en gjennomgang av kommunenes handlingsrom, juridisk og økonomisk, når det gjelder blant annet å styre besøk, forvalte lokale fellesgoder og finansiere disse. Siden kommunenes handlingsrom i stor grad er bestemt av staten, har utvalget vurdert behov for eventuelle justeringer i regelverk, strukturer og/eller finansieringsmodeller.

Utvalget ble bedt om å se nærmere på følgende seks problemstillinger: Besøksforvaltning (knyttet til natur- og kulturressurser); finansiering og forvaltning av fellesgoder; tilgjengelighet; regulering av cruisetrafikk; destinasjonsledelse og samarbeid på reisemålet og klimarisiko. Temaet klimarisiko har siden blitt definert ut av omfanget til utredningen.

Utvalget legger vekt på at reiselivet må utvikles på en måte som skaper attraktive lokalsamfunn for både lokalbefolkningen og besøkende, og at reisemålsutviklingen derfor må skje gjennom et systematisk arbeid der både offentlige myndigheter, næringen og lokalsamfunnet deltar.

Hovedgrepet i utredningen er forslaget om å innføre et nasjonalt besøksbidrag som skal forvaltes regionalt og som skal finansiere etablering, drift og vedlikehold av fellesgoder for tilreisende og fastboende. Bidraget tas inn fra alle reisende som kommer over grensen, uavhengig av hvilket transportmiddel de kommer med. I forslaget legges det til grunn at en destinasjon må ha en reisemålsledelse med en plan for besøksforvaltning på plass for å kunne motta midler. Det foreslås at midlene skal forvaltes via fylkeskommunen, som er samarbeidspartner og veileder for kommunene, og deler ut midler basert på søknad.

Utredningen tar opp en rekke problemstillinger og foreslåtte tiltak, og kommunedirektøren foreslår at Kristiansand kommune gir innspill gjennom høringen til følgende kapitler:

Kapittel 3 Mål og verdigrunnlag
Kapittel 4 Status og utvikling i reiselivsnæringen
Kapittel 5 Hvordan utvikle bærekraftig reisemål?
Kapittel 7 Reisemålsledelse
Kapittel 9 Finansiering av fellesgoder
Kapittel 10 Transport og tilgjengelighet
Kapittel 11 Cruise

Noen av reisemålsutvalgets tilrådninger:

1. Det bør innføres en nasjonal ordning for besøksbidrag. Denne ordningen bør benyttes for å styrke reisemålsutviklingen.
2. Kommunene må i større grad ta ansvar for å koordinere en strategisk utvikling av reisemålet. Utvalget anbefaler en styrket lokal eller regional reisemålsledelse for det enkelte reisemålet.
3. Reisemålsledelsen skal sammen utarbeide mål, strategier og prioriteringer for utviklingen av reisemålet som ser næringsutvikling, besøksforvaltning og lokalsamfunnsutvikling i sammenheng.
4. Utvalget mener at strategier og hovedprioriteringer for en bærekraftig reisemålsutvikling deretter må forankres i kommunenes planverk.

5. Regionale myndigheter må ta en aktiv rolle som samarbeidspartner for å styrke kommunenes kompetanse og arbeid. Det innebærer at fylkeskommunen i større grad må prioritere samhandling mellom ulike sektorer med betydning for reiselivet.
6. Innovasjon Norges merkeordning for bærekraftig reisemål må styrkes og videreutvikles som et viktig verktøy for samarbeid mellom aktører på reisemålene, samt bidra til at det arbeides for en mer bærekraftig utvikling av reisemålene.

Utdrag fra utredningen:

Bærekraftutfordringene står høyt på agendaen både i nasjonal og internasjonal politikk. Reiselivet kan bidra til å beskytte og gjenoppbygge lokale økosystemer og styrke lokalsamfunnet gjennom reiseliv. Denne måten å jobbe på kalles regenerativt reiseliv. Reiselivet skal både bidra til gode steder å bo samt gode reiselivsopplevelser for tilreisende og besøkende. Utvalget kan ikke se at et mer bærekraftig reiseliv er oppnåelig uten at de besøkende reiser med mindre forurensende transportmidler til reisemålet, tar mer hensyn til naturens tålegrenser og betaler mer for tjenestene de bruker. Natur- og kulturgoder må forvaltes for at de ikke skal tape sine kvaliteter.

Utvalget understreker at reisemålsutvikling må skje gjennom et systematisk arbeid der både offentlige myndigheter, næringen og lokalsamfunnet deltar.

Kort om innhold i utredningen som kommunedirektøren foreslår å gi innspill til

Kapittel 3 Mål og verdigrunnlag

Utvalget mener at fremtidens reisemål i Norge skal være en del av løsningen på bærekraftutfordringene, og at det bør være en visjon at reiselivsnæringen og de besøkende skal skape positive effekter for næringsliv, lokalsamfunn, mennesker og miljø. Utvalget mener at reiselivet må utvikles på en måte som skaper attraktive lokalsamfunn både for lokalbefolkning og besøkende. Videre mener utvalget at et bærekraftig reiseliv må kunne skape verdier og lønnsomme bedrifter uten at det nødvendigvis kommer flere besøkende. Reiselivet bidrar til et mangfold av tilbud som til sammen gjør lokalsamfunnene mer attraktive for både fastboende og besøkende.

Kapittel 4 Status og utvikling i reiselivsnæringen

Reiselivet bidrar til et større marked for et mangfold av tilbud som til sammen gjør lokalsamfunnene mer attraktive for både fastboende og besøkende. Dette gjelder tilbud som kollektivtransport, infrastruktur, kultur, handel, servering og opplevelser. Slike goder gjør lokalsamfunnene til mer attraktive reisemål, og samtidig får også de fastboende glede av godene. Besøkende fra andre land og kulturer bidrar også med nye impulser i lokalsamfunnet, og kan slik inspirere til videre utvikling.

Over halvparten av verdiskapingen i reiselivsnæringen i Norge skjer i de største byene. Byene har generelt en infrastruktur som er dimensjonert for et større antall brukere, og reiselivet her kan i stor grad drive helårsvirksomhet. På mange steder i Norge er reiselivstilbud helt avgjørende for at det finnes levende og attraktive lokalsamfunn. Reiselivet og eiere av fritidsboliger kan gi grunnlag for lokal vekst og arbeidsplasser. For ungdom er reiselivsbedriftene ofte det første møtet med arbeidslivet, og bedriftene kan også være viktige for å rekruttere og inkludere tilflyttere.

Konkurransen om arbeidskraft i norsk økonomi er økende, og i likhet med andre næringer kan det bli utfordrende for reiselivsnæringen å trekke til seg tilstrekkelig med arbeidskraft i årene som kommer. Reiselivsnæringen blir ofte omtalt som en deltidsnæring, fordi den er preget av stor sesongvariasjon. Interessen for å ta høyere utdanning innen reiselivsfag på universitetsnivå er nedadgående.

Kapittel 5 Hvordan utvikle bærekraftig reisemål?

En bærekraftig reisemålsutvikling er en utvikling som tar hensyn til økonomiske, sosiale og miljømessige effekter. Utvalget mener at visjonen for fremtidens reiseliv må være et økonomisk robust reiseliv som minimerer reiselivsbedrifters og besøkendes klimagassutslipp, og som samtidig bidrar til å beskytte og gjenoppbygge miljøet, naturen og kulturarven.

Reiselivet må utvikles på en måte som skaper attraktive lokalsamfunn for både lokalbefolkningen og de besøkende. Utvalget mener at vekst i besøksvolum ikke skal være et mål for reisemålsutviklingen i Norge. Samtidig er det et mål at det skal være lønnsomt å drive reiselivsvirksomhet.

For at reiselivet skal kunne ta del i den grønne omstillingen, er det behov for et systematisk arbeid med reisemålsutvikling og kvalitet på fellesgodene.

Som svar på mange av de utfordringene som denne utredningen omtaler, foreslår utvalget en ny modell for organiseringen av bærekraftige norske reisemål. Modellen består av følgende hovedelementer:

1. Det etableres en reisemålsledelse som er tilpasset lokale forhold og forankret i kommunene.
2. Reisemålsledelsen får i oppdrag å drive strategisk besøksforvaltning og håndtere utvikling og drift av fellesgoder på det enkelte reisemålet basert på en bredt forankret besøksstrategi.
3. Arbeidet med reisemålsledelse, besøksforvaltning og fellesgoder finansieres gjennom et besøksbidrag som hentes inn nasjonalt, men som forvaltes regionalt og lokalt.

Kapittel 7 Reisemålsledelse

Reisemålsutvikling og samfunnsutvikling må sees i sammenheng. Reisemålsledelse handler om å definere og koordinere utviklingen av et mer bærekraftig reiseliv for reisemålet. Reisemålsledelsen er en bredt sammensatt gruppe med deltakere fra privat, offentlig og frivillig sektor, og eventuelt andre aktører i lokalsamfunnet, som samarbeider for å oppnå visjonen og målene for reisemålet. Her vil kommunen ha en viktig koordinerende rolle.

Destinasjonsselskapene har oppgaver som primært er knyttet til vertskap, produktutvikling og markedsføring, og mange selskapet har tatt på seg nye oppgaver knyttet til kompetanse og bærekraft.

Utvalget mener at kommunen(e) må ta initiativ til å etablere en reisemålsledelse sammen med lokale aktører. Det juridiske fundamentet er kommunale vedtak etter plan- og bygningsloven (myndighet til å avveie ulike samfunnsinteresser og legge planer for utviklingen av samfunnet). Kommunen(e) må i større grad ta ansvar for en strategisk utvikling av reisemålet.

Kapittel 9 Finansiering av fellesgoder/besøksbidrag

Utvalget anbefaler å etablere en ny modell for finansiering av fellesgoder med nasjonal innkreving av et besøksbidrag, fortrinnsvis via transport inn til eller ut av landet. Besøksbidraget kreves inn nasjonalt i et fond som øremerkes finansiering av fellesgoder. Inntektene fra besøksbidraget forvaltes lokalt og regionalt. Fondet fordeles av fylkeskommunene, som deretter forvalter ordningen og behandler søknader om midler til fellesgodetiltak.

Det er viktig at fordelingsnøkkelen består av flere variabler enn overnattingstall og omsetning i reiselivsnæringen. Det er en forutsetning for å kunne motta midler fra fondet at det er etablert reisemålsledelse på reisemålet, og at reisemålsledelsen har utarbeidet en besøksstrategi som er vedtatt i kommunen(e) og forankret i kommunen(e)s samfunnsplanlegging.

Ordningen bør innrettes slik at den gir incentiver til å utvikle en velfungerende reisemålsledelse på reisemålet.

Kapittel 10 Transport og tilgjengelighet

Sømløse og tilgjengelige kollektive transportløsninger er avgjørende for om reisende fra utlandet velger Norge som reisemål. Denne sømløsheten er imidlertid ikke en realitet for besøkende i Norge i dag. Ansvar for den lokale kollektivtransporten innenfor hvert fylke er lagt til fylkeskommunene, men de besøkende forholder seg ikke til fylkesgrensene. Utvalget mener at det bør videreutvikles og styrkes en digital og sammenhengende nasjonal reiseplanlegger med gjennomgående rute- og billettalternativer i hele landet og med alle transportselskaper. Takstsystemet bør harmoniseres slik at det er mulig å tilby sammenhengende billetter via en nasjonal reiseplanlegger for besøkende på tvers av fylkesgrenser. Sømløs og enkelt tilgjengelig transport er en avgjørende faktor for å utvikle bærekraftige norske reisemål. Reduserte utslipp for å nå klimamålene skal skje gjennom et skifte til lav- og nullutslippskjøretøy. Utvalget mener at fylkeskommuner bør inkludere reiselivets transportbehov i anbudsgrunnlag for offentlig kjøp av transporttjenester.

Kapittel 11 Cruise

Cruise defineres om fornøyelsesreiser med skip. Cruiseneringen har blitt en større del av norsk reiseliv siden årtusenskiftet og involverer et bredt spekter av norske næringsaktører, blant annet cruiseagenter, reisemålsselskaper, reiselivsbedrifter og annen næring som transport og handel. Utvalget vurderer at det er to effekter av cruisetrafikk som er særlig utfordrende:

1. Transportformen medfører store klimagassutslipp
2. Mange personer går i land på samme reisemål samtidig

Utvalget mener at disse problemene må håndteres ulikt. Klimagassutslippene vil kreve nasjonale grep, mens det høye besøkstrykket må håndteres lokalt på reisemålet. Nullutslippskravet for turistskip og ferger i verdensarvfjordene bør også stilles for øvrige norske farvann og innføres gradvis. Den norske EPI-modellen (Environmental Port Index) som belønner skip med lavest utslipp og dermed lavest miljøpåvirkning gjennom differensierte avgifter, bør innføres som en standard for alle norske havner.

Cruisereisemål må ha en strategi for å styre utviklingen slik at antall besøkende dimensjoneres ut ifra reisemålets kapasitet. Denne strategien bør vedtas av kommunen som en del av kommunens samfunnsplan. Utvalget vurderer at det er et potensial for å øke den landbaserte verdiskapingen fra cruisetrafikk. For å øke den lokale verdiskapingen, bør det iverksettes tiltak for å stimulere til økt bruk av lokale leverandører, norske guider og kortreist mat.

Klima- og miljøkonsekvenser

NOU 2023:10 peker på flere sider ved bærekraft som støttes gjennom foreslåtte tiltak, deriblant også klima og miljø.

Vurdering

Kommunedirektøren er fornøyd med det grundige arbeidet reisemålsutvalget har lagt ned. Utvalgets utredning setter søkelyset på mange viktige problemstillinger. I denne saken har kommunedirektøren valgt å kommentere på kapitlene 3, 4, 5, 7, 9, 10 og 11 i utvalgets utredning.

Kapittel 3 Mål og verdigrunnlag

Tilnærminger som bærekraftig reisemål samt ansvarlig og regenerativt reiseliv (et reiseliv som styrker

lokalsamfunnet) bidrar til å nå bærekraftsmålene. Et bærekraftig reisemål har en balansert tilnærming til et reiseliv som tar hensyn til både lokalsamfunnet og miljøet, og som samtidig er økonomisk lønnsomt. Et ansvarlig og regenerativt reiseliv bidrar til å skape faste, helårs arbeidsplasser for befolkningen og gi bedre og mer attraktive tilbud i hele kommunen for både fastboende og besøkende (gode hverdagsliv)

Kommunedirektøren vurderer at utvalgets prinsipper om en reisemålsutvikling som skjer på lokalsamfunnets premisser er i tråd med Kristiansand sine mål og føringer som vedtatt i kommuneplanens samfunnsdel.

Forslag til innspill til utredningens kapittel 3:

Kristiansand kommune støtter reisemålsutvalget i at reiselivet er viktig for å få et mangfoldig tilbud som gjør lokalsamfunnene mer attraktive for både fastboende og besøkende.

Kapittel 4 Status og utvikling i reiselivsnæringen

Velstandsvekst gir økt reiseaktivitet. Samtidig påvirkes reiselivet i stor grad av internasjonale hendelser og konjunkturer. Lokalbefolkningen gjør det lokale reiselivsgrunnlaget bredere, og tilbudene må derfor også treffe lokalt reisende. Dette grunnlaget gir kortreiste opplevelser, hvor lokalbefolkningen bidrar til å skape og opprettholde faste, helårs arbeidsplasser og positiv stedsutvikling med større sosial bærekraft i lokalsamfunnet.

Ved at reisende forlenger sine opphold på grunn av regionens attraktivitet og mangfoldige tilbud, kan Kristiansand gjøres til en mer bærekraftig destinasjon uten at man øker klimaavtrykket av inn- og utreiser til og fra regionen. Kommunedirektøren støtter derfor utvalgets vurderinger på dette området.

Forslag til innspill til utredningens kapittel 4:

Kristiansand kommune støtter reisemålsutvalgets mål om å gjøre det lokale reiselivsgrunnlaget bredere, og at tilbudene derfor også må treffe lokalt reisende. Et bredere grunnlag gir kortreiste opplevelser hvor lokalbefolkningen bidrar til å skape og opprettholde faste, helårs arbeidsplasser og til positiv stedsutvikling med større sosial bærekraft i lokalsamfunnet.

Kapittel 5 Hvordan utvikle bærekraftig reisemål?

Utvalget mener at:

1. Det etableres en reisemålsledelse som er tilpasset lokale forhold og forankret i kommunene.
2. Reisemålsledelsen får i oppdrag å drive strategisk besøksforvaltning og håndtere utvikling og drift av fellesgoder på det enkelte reisemålet basert på en bredt forankret besøksstrategi.
3. Arbeidet med reisemålsledelse, besøksforvaltning og fellesgoder finansieres gjennom et besøksbidrag som hentes inn nasjonalt, men som forvaltes regionalt og lokalt.

Kommunedirektøren vurderer reisemålsutvalgets forslag til modell for organiseringen av bærekraftige norske reisemål som hensiktsmessig. I regionen har vi gjennom Visit Sørlandet en reisemålsledelse som arbeider strategiske, som er tilpasset lokale forhold og som har et godt samarbeid og bredt samarbeide med relevante aktører.

Forslag til innspill til utredningens kapittel 5:

Kristiansand kommune støtter forslaget om modell for en systematisk organisering av bærekraftige

norske reisemål (med hovedelementene reisemålsledelse, besøksforvaltning og besøksbidrag) for at reiselivet skal kunne ta del i den grønne omstillingen.

Kapittel 7 Reisemålsledelse

En reisemålsledelse er en bredt sammensatt gruppe med deltakere fra privat, offentlig og frivillig sektor – og gjerne andre aktører i lokalsamfunnet – som samarbeider for å nå visjon og mål for et reisemål. Etter utvalgets forslag er opprettelsen av en reisemålsledelse en forutsetning for å få tildelt midler fra det foreslåtte besøksbidraget. I Kristiansand ivaretas reisemålsledelse i dag gjennom tett samarbeid mellom Visit Sørlandet og kommunen. Ordningen må gi rom for lokale tilpasninger og være forankret i kommunens ønsker og behov.

Forslag til innspill til utredningens kapittel 7:

Kristiansand kommune støtter forslaget om opprettelse av en reisemålsledelse. Kommunene må selv definere hvordan dette gjøres og sikre det er forankret i gjeldende planer. Kommuner kan utarbeide strategier i medvirkning med andre aktører, eller gjøre strategier og satsinger til en del av samfunnsdelen i kommuneplanen. Det er ikke lik organisering av reiselivet i norske kommuner, og en standard modell for reisemålsledelse er ikke forenlig med variasjonen i organisering. (Utredningens kapittel.

Kapittel 9 Finansiering av fellesgoder/besøksbidrag

Kommunedirektøren støtter utvalgets anbefaling om et besøksbidrag som kreves inn nasjonalt og øremerkes finansiering av fellesgoder. Kommunedirektøren er imidlertid uenig i at det er fylkeskommunen som skal stå for fordeling av midlene. Det er kommunene som vil ha utgifter til utarbeidelse og tilrettelegging av fellesgoder, da bør midler tildeles kommunene direkte uten å måtte gå veien om søknad til respektiv fylkeskommune.

Forslag til innspill til utredningens kapittel 9:

Kristiansand kommune støtter forslaget om besøksbidrag, og at dette skal organiseres nasjonalt. Kommunen er imidlertid uenig i at det er fylkeskommunen som skal fordele midlene. Kommunene er tilretteleggere iht. plan- og bygningsloven og har utgiftene til drift og vedlikehold av fellesgodene. Midlene bør derfor gå direkte til kommunene. Departementet har erfaring med å tildele direkte til kommune fra f.eks Covid-19 hjelpepakker.

Kapittel 10 Transport og tilgjengelighet

Kommunedirektøren er positiv til initiativet om å legge til rette for bedre kollektivtilbud for reiselivsnæringene, og er enig i at fylkeskommuner bør inkludere reiselivets transportbehov i anbudsgrunnlag for offentlig innkjøp av transporttjenester. Kommunedirektøren støtter målsettingen om bedre nasjonale systemer for planlegging og kjøp av reiser på tvers av regioner og transportmåter, og mener det bør settes av statlig finansiering til utvikling og drift av nødvendig digital infrastruktur for kollektivtransport.

Forslag til innspill til utredningens kapittel 10:

Kristiansand kommune støtter utvalgets forslag om at fylkeskommunen må inkludere reiselivets transportbehov i anbudsgrunnlaget for offentlig kjøp av transporttjenester. Dette vil være et riktig steg i utvikling av helårsturisme. Det er videre viktig å få til sømløse transportløsninger. Det bør settes av statlig finansiering knyttet til utvikling og drift av nødvendig infrastruktur (transport og IKT).

Kapittel 11 Cruise

Kristiansand havn har som mål å innen 2030 være Norges mest bærekraftige cruisehavn. Havna var vi i 2020 med å starte opp med differensiert havneavgift til cruiseskipene basert på Environmental Port Index (EPI), som gir rabatt etter hvor god miljøprestasjon skipene har mens de ligger til kai. I

strategien til Kristiansand havn heter det at den skal være en pådriver for strengere miljøkrav nasjonalt og internasjonalt, bruke prisdifferensiering på miljø og prioritere skip som kan ta imot landstrøm og jobbe for nullutslipp ved kai-ligge innen 2030.

Kommunedirektøren er positiv til tiltak som reduserer klimagassutslippet, og er enig i at dette må prioriteres i alle norske farvann, ikke bare i verdensarvfjordene. Kommunedirektøren støtter også alle initiativ som fremmer lokal verdiskaping i havnene og regionen cruiseskipene seiler i.

Forslag til innspill til utredningens kapittel 10:

Kristiansand kommune er positiv til tiltak som reduserer klimagassutslipp, og er enig i at dette må prioriteres i norske farvann, ikke bare i verdensarvfjordene. Kommunen støtter også alle initiativ som fremmer lokal verdiskaping i havnene og regionen cruiseskipene seiler i.

Konklusjon (jf. forslag til vedtak)

Forslag til høringsinnspill til NOU 2023:10 Leve og oppleve - Reisemål for en bærekraftig fremtid vedtas slik forslagene kommer frem under "vurdering" i saken og sendes Nærings- og fiskeridepartementet.

Punkt 31/23: Godkjenning av protokoll fra nærings- og eierskapsutvalgets møte 06.06.23

Bilag

Protokoll Nærings- og eierskapsutvalget 06.06.2023

Dato 7. juni 2023
Saksnr.: 2023000008-68
Saksbehandler Anne Lise H Aabø
Godkjent av Camilla Dunsæd

Saksgang
Nærings- og eierskapsutvalget

Møtedato
13.06.2023

Godkjenning av protokoll fra nærings- og eierskapsutvalgets møte 06.06.23

Forslag til vedtak

[Nærings- og eierskapsutvalget godkjenner protokoll fra nærings- og eierskapsutvalgets møte 06.06.23.](#)

Vedlegg:
Protokoll fra nærings- og eierskapsutvalgets møte 06.06.23

Punkt 32/23: Midt-Agder IUA - endring av organisasjonsform

Bilag

Vedtak byst, 21062023, Sak 131/23, Midt-Agder IUA - endring av organisasjonsform

Samarbeidsavtale kommunalt oppgavefellesskap 2023 IUA

Dato 31. mai 2023
Saksnr.: 2023015170-1
Saksbehandler Tore Guttorm Knutsen
Godkjent av Terje Fjellvang
Camilla Bruno Dunsæd

Saksgang

Nærings- og eierskapsutvalget
Bystyret

Møtedato

13.06.2023
21.06.2023

Midt-Agder IUA - endring av organisasjonsform

Forslag til vedtak

Bystyret vedtar:

1. At IUA-MA organiseres som et Kommunalt oppgavefelleskap og at grunnlag for samarbeidet fremgår av vedlagte samarbeidsavtale.
2. Kommunen legger til grunn at representantskapet skal bestå av ordførerne i deltakerkommunene, med varaordførerne som varamedlemmer, men dette må avgjøres gjennom valg i kommunestyret for hver valgperiode.
3. Ny organisering forutsettes å gjelde fra 01.01.2024.
4. Navn på oppgavefelleskapet er: Kommunalt oppgavefelleskap om beredskap mot akutt forurensing i Midt-Agder (IUA-MA)

Vedlegg:

Samarbeidsavtale kommunalt oppgavefelleskap 2023 IUA

Saksutredning

Bakgrunn for saken

IUA Midt-Agder er i dag organisert som et § 27 samarbeid etter gammel kommunelov. Slike samarbeid skal innen årsskiftet 2023/24 endres til ny organisasjonsform. Forskrift om kommunal beredskap mot akutt forurensing sier i § 7 at slikt samarbeid skal opprettes i henhold til kommunelovens kapittel 19 (oppgavefelleskap), eller etter lov om interkommunale selskaper.

Nytt navn på organiseringen - anbefaling er:

Kommunalt oppgavefelleskap om beredskap mot akutt forurensing i Midt-Agder (IUA-MA).

Samarbeidsform - anbefaling

Kommunalt oppgavefelleskap betegnes som «en enkel samarbeidsmodell for produksjonssamarbeid om mindre omfattende oppgaver». Kun de mest sentrale forholdene av betydning for samarbeidet er regulert. Forarbeidene til ny kommunelov angir dette som en enkel samarbeidsmodell, og den er særlig viktig for å kunne tilby mindre kommuner en enkel, fleksibel og billig organisasjonsmodell for interkommunalt samarbeid.

For samarbeid om oppgaver av mindre omfang på et begrenset saksområde, bruk av begrensede personalressurser og med liten økonomi, kan IKS-modellen bli omfattende og tungvint å bruke. Da kan et kommunalt oppgavefelleskap være mer egnet. IKS-modellen vurderes mer egnet dersom samarbeidet skal ha ansvaret for å løse mange oppgaver på et bredt saksfelt, evt. også ha myndighet til å treffe enkeltvedtak. IKS er generelt egnet for interkommunalt samarbeid om oppgaver av et visst omfang og der det er snakk om tjenesteproduksjon.

Hva har andre gjort:

Så langt har de fleste IUAene etablert seg som Kommunale oppgavefelleskap, og bakgrunn er nok knyttet til at det er et smalt oppgavefelt, og myndighetsrollen forblir i kommunene. Dette betyr at behovet for å fatte enkeltvedtak også er fraværende, unntaket er vedtak som knyttes direkte til driften og som vedtas av representantskapet.

Samarbeidsavtale:

Det er utformet et forslag til samarbeidsavtale for ny organisasjonsform etter kommunelovens kapittel 19; kommunalt oppgavefelleskap. Saken er behandlet i Beredskapsstyret i IUA Midt-Agder, som har gitt sin enstemmige anbefaling til de samarbeidende kommunene om å tiltre avtalen.

Fremdrift og form:

Ny organisasjonsform må være på plass innen årsskiftet 2023/2024, og det må fattes likelydende vedtak i alle deltakerkommunene.

Økonomiske konsekvenser

Forslaget til vedtak innebærer ingen endringer i økonomiske forpliktelser for kommunen.

Klima- og miljøkonsekvenser

Endring av organisasjonsform gir ingen påvirkning på klima eller miljø.

Vurdering

Kommunedirektøren anbefaler at bystyret slutter seg til forslaget til avtale.

Konklusjon (jf. forslag til vedtak)

Kommunedirektøren anbefaler at bystyret vedtar:

1. At IUA-MA organiseres som et Kommunalt oppgavefellesskap og at grunnlag for samarbeidet fremgår av vedlagte samarbeidsavtale.
2. Kommunen legger til grunn at representantskapet skal bestå av ordførerne i deltakerkommunene, med varaordførerne som varamedlemmer, men dette må avgjøres gjennom valg i kommunestyret for hver valgperiode.
3. Ny organisering forutsettes å gjelde fra 01.01.2024.
4. Navn på oppgavefellesskapet er: Kommunalt oppgavefellesskap om beredskap mot akutt forurensing i Midt-Agder (IUA-MA)

Punkt 33/23: Sandripsheia fritidspark - endring av organisasjonsform

Bilag

Vedtak byst, 21062023, Sak 132/23, Sandripsheia fritidspark - endring av organisasjonsform

SAMARBEIDSAVTALE-SANDRIP

Dato 1. juni 2023
Saksnr.: 2023015172-1
Saksbehandler Tore Guttorm Knutsen
Godkjent av Terje Fjellvang
Camilla Bruno Dunsæd

Saksgang

Nærings- og eierskapsutvalget
Bystyret

Møtedato

13.06.2023
21.06.2023

Sandripheia fritidspark - endring av organisasjonsform

Forslag til vedtak

Bystyret vedtar at:

1. Kristiansand kommune slutter seg til at Sandripheia fritidspark organiseres som kommunalt oppgavefelleskap, jf. kommuneloven kap. 19.
2. Kristiansand kommune slutter seg til framlagte forslag til samarbeidsavtale for Sandripsheia fritidspark kommunalt oppgavefelleskap, under forutsetning av tilsvarende vedtak i den andre eierkommunen.
3. Kristiansand kommune forplikter seg til å vedta budsjett for 2023 med det omfang som er foreslått. Justeringer for endret eierandel legges inn i 1. tertialrapport.
4. Ny organisering iverksettes 1. juli 2023.

Sammendrag

Sandripheia fritidspark er i dag et interkommunalt samarbeid, som er organisert med hjemmel i § 27 i tidligere kommunelov. Organisasjonsformen utgår etter ny kommunelov, og interkommunale samarbeid må derfor endre organisasjonsform innen årsskiftet. Det foreslås å endre organisasjonsform til kommunalt oppgavefelleskap, jf. kommuneloven kap. 19.

Vedlegg:
SAMARBEIDSAVTALE-SANDRIP

Saksutredning

Bakgrunn for saken

Sandripheia fritidspark er et interkommunalt samarbeid mellom Kristiansand og Vennesla kommuner. Formålet med dette samarbeidet er å tilrettelegge og drive anlegg for vinter- og sommeridretter og fremme friluftslivsaktiviteter for allmennheten på Sandrip i Vennesla kommune. Sandripheia fritidspark er i dag organisert som etter interkommunalt samarbeid med hjemmel i § 27 i den tidligere kommuneloven.

Stortinget vedtok 08.06.2018 ny kommunelov. Det innebærer at de interkommunale samarbeidene som er organisert etter § 27 i den tidligere kommuneloven, må omdannes. Det gjelder også Sandripheia fritidspark. Sandripheia fritidspark kan enten omdannes til kommunalt oppgavefelleskap eller interkommunalt politisk råd. Det er også mulig å organisere samarbeidet til en annen selskapsform (IKS, AS eller SA). For Sandripheia fritidspark synes det mest hensiktsmessig å organisere samarbeidet som kommunalt oppgavefelleskap. Midt-Agder Friluftsråd ble i 2022 omdannet til denne organisasjonsformen.

Juridisk grunnlag

Fra 01.01.2020 er hoveddelen av den nye kommuneloven iverksatt. Det gjelder bl.a. bestemmelsene om interkommunalt samarbeid, jf. kap. 19 i den nye kommuneloven. For Sandripheia fritidspark innebærer det at ny organisering må være vedtatt i løpet av fire år fra loven ble iverksatt, altså innen utgangen av 2023. Dersom samarbeidet ikke er omdannet til en annen organisasjonsform eller er oppløst innen fire år etter at loven trådte i kraft, skal samarbeidet anses som oppløst.

Organisering som kommunalt oppgavefelleskap

Kommunalt oppgavefelleskap er betegnelsen på en organisasjonsform som er beregnet på produksjonssamarbeid mellom kommuner. Denne organisasjonsformen er ment å erstatte samarbeid som er organisert etter § 27 i den tidligere kommuneloven.

Kommunalt oppgavefelleskap er en enkelt organisasjonsform som kan regulere samarbeid mellom kommuner om løsning av felles oppgaver. Det er kommunestyrene i deltakerkommunene (eierkommunene) som selv må treffe vedtak om ny organisering og vedta ny *samarbeidsavtale*. Samarbeidsavtalen erstatter dagens vedtekter etter § 27 i den tidligere kommuneloven. Et forslag til samarbeidsavtale følger vedlagt, jf. vedlegg 1. Organisering som kommunalt oppgavefelleskap innebærer bl.a. noen endringer i styringsorganer og utforming av en egen samarbeidsavtale.

Styringsorganer

Representantskapet er det øverste organet i et kommunalt oppgavefelleskap. Ordinært representantskapsmøte holdes en gang hvert år, f.eks. innen utgangen av juni. Partene legger til grunn at representantskapet skal bestå av ordførerne i de to kommunene, med varaordførerne som varamedlemmer, men dette må stadfestes av kommunestyret i hver periode. Som det framgår av forslag til samarbeidsavtale (jf. vedlegg 1), velger representantskapet selv sin leder.

Styret velges av representantskapet. Styret skal arbeide for å fremme formålet med Sandripheia fritidspark i samsvar med forslag til samarbeidsavtale og vedtak i representantskapsmøte. Styret kan inngå avtaler om driftsbistand og sekretariatsbistand.

Eget rettssubjekt

Et kommunalt oppgavefelleskap kan være et eget rettssubjekt. Et kommunalt oppgavefelleskap kan ikke gis myndighet til å treffe enkeltvedtak (drive myndighetsutøvelse). Et kommunalt oppgavefelleskap kan imidlertid gis myndighet til å treffe vedtak om interne forhold i samarbeidet, og til å forvalte tilskuddsordninger. Det legges til grunn at Sandripheia fritidspark organisert som kommunalt oppgavefelleskap

blir eget rettssubjekt og gis myndighet til å treffe vedtak om drift og forvalte tilskuddsordninger. Sandripheia fritidspark gis ikke myndighet til å ta opp lån.

Deltakeransvar

Den enkelte deltakerkommunen (eierkommunen) i et kommunalt oppgavefellesskap har ubegrenset økonomisk ansvar for sin andel av oppgavefellesskapets forpliktelser. Den enkelte kommunes eierandel og ansvarsandel er fordelt etter en fastsatt fordeling. Til sammen skal andelene utgjøre oppgavefellesskapets samlede forpliktelser.

Momskompensasjon

Sandripheia fritidspark omfattes i dag av merverdiavgiftskompensasjonsloven. I merverdiavgiftskompensasjonsloven § 2 b) framgår det at loven gjelder interkommunale sammenslutninger organisert etter kommuneloven eller annen kommunal særlovgivning. Det er lagt til grunn at Sandripheia fritidspark vil bli omfattet av disse bestemmelsene etter en ev. omdanning til kommunalt oppgavefellesskap.

Samarbeidsavtale

Når det opprettes et kommunalt oppgavefellesskap, må det inngås en samarbeidsavtale mellom deltakerkommunene. De enkelte kommunestyrene i alle deltakerkommunene (eierkommunene) må selv vedta samarbeidsavtalen. Samarbeidsavtalen vil erstatte dagens vedtekter for Sandripheia fritidspark. Det er noen formelle krav til utforming og innhold i samarbeidsavtaler, jf. § 19-4 i ny kommunelov. Dette er en skal-bestemmelse, og må derfor ivaretas i alle samarbeidsavtaler:

1. Oppgavefellesskapets navn.
2. Om oppgavefellesskapet er et eget rettssubjekt.
3. Hvor mange medlemmer den enkelte deltakeren skal ha i representantskapet.
4. Hvilke oppgaver og hvilken myndighet som er lagt til oppgavefellesskapet.
5. Deltakernes innskuddsplikt og plikt til å yte andre bidrag til oppgavefellesskapet.
6. Den enkelte deltakerens eierandel i oppgavefellesskapet og ansvarsandel for fellesskapets forpliktelser, hvis ansvarsandelen avviker fra eierandelen.
7. Om oppgavefellesskapet skal ha myndighet til å ta opp lån.
8. Hva oppgavefellesskapet skal rapportere til deltakerne om.
9. Hvordan deltakerne kan tre ut av oppgavefellesskapet.
10. Hvordan oppgavefellesskapet skal oppløses, blant annet hvem som skal ha ansvaret for at oppgavefellesskapets arkiver blir oppbevart etter at oppgavefellesskapet er oppløst.

Utredning om ny organisering

Administrasjonen i Vennesla og Kristiansand kommune hadde 26.09.2022 et møte med representanter for Midt-Agder Friluftsråd. I dette møtet ble Midt-Agder Friluftsråd bedt om å påta seg et oppdrag med å utarbeide et saksframlegg om ny organisering av Midt-Agder Friluftsråd som kommunalt oppgavefellesskap. Oppdraget innebar også å utarbeide et forslag til samarbeidsavtale. Styret i Sandripheia fritidspark er holdt orientert om arbeidet. Forslaget ble drøftet med kommunene, styreleder i Sandripheia fritidspark og styreleder i Midt-Agder Friluftsråd 11.01.2023 og 27.04.2023. Det ble gitt tilslutning til det framlagte forslaget.

Nærmere om forslaget til samarbeidsavtale (jf. vedlegg 1)

Forslaget til samarbeidsavtale har en standard oppbygging som ivaretar kravene som stilles i kommuneloven. Noen av bestemmelsene er kommentert nærmere her:

§ 5 Representantskapet og representantskapsmøtet

Partene legger til grunn at representantskapet skal bestå av ordførerne i de to kommunene, med varaordførerne som varamedlemmer, men dette må stadfestes av kommunestyret i hver periode. Representantene møtes i representantskapsmøtet som holdes en gang årlig innen utgangen av juni.

§ 7 Styret

Representantskapet velger styret etter forslag fra valgkomiteen. Det foreslås at styret får 5 representanter; 3 fra de to eierkommunene, 1 fra Agder og Rogaland skikrets og 1 fra styret i Midt-Agder Friluftsråd. I dag har kommunene 2 styrerepresentanter. Det er lagt vekt på at styret bør være kompetansebasert. I dag møter det representanter for administrasjonen i styremøter. Det har vist seg å være svært nyttig for styrets arbeid. Dette er foreslått formalisert ved at det er tatt inn en bestemmelse om at representanter for administrasjonen i hver av deltakerkommunene har møte- og talerett i styremøter.

Det vil være aktuelt å supplere forslaget til samarbeidsavtale med en egen avtale om driftsbistand fra Vennesla kommune og en egen avtale om sekretariatsbistand fra Midt-Agder Friluftsråd. Det er foreslått at styret for Sandripheia fritidspark gis myndighet til å inngå slike avtaler på vegne av eierkommunene.

§ 8 Valgkomite

Det foreslås at kommunedirektørene i de to eierkommunene eller den de utpeker utgjør valgkomiteen. Valgkomiteen rapporterer til representantskapsmøtet.

§ 10 Brukerutvalg

Det er i dag opprettet et brukerutvalg som er sammensatt av representanter for brukerklubbene. Brukerutvalget er et kontaktforum mellom styret for Sandripheia fritidspark og brukerne. Brukerutvalget har ingen beslutningsmyndighet. Det foreslås å formalisere brukerutvalget ved å ta det inn i samarbeidsavtalen.

§ 11 Økonomi

Fordelingen av kostnadene til drift av anlegget er basert på en fordeling mellom kommunene. Denne fordelingen framgår av tabellen i § 11 i forslaget til samarbeidsavtale (jf. vedlegg 1).

Økonomiske konsekvenser

Ny organisering vil ikke i seg selv gi økonomiske konsekvenser. Det er lagt til grunn en ny kostnadsfordeling mellom kommunene, men det er ikke som en konsekvens av ny organisering. Det skyldes enighet om en ny kostnadsfordeling basert på bl.a. brukertelling. Kommunedirektøren har foreslått at justeringer for endret eierandel legges inn i 1. tertial.

Klima- og miljøkonsekvenser

Endring av organisasjonsform i seg selv har ingen klima- eller miljøkonsekvenser.

Vurdering

Kommunedirektøren anbefaler med bakgrunn i saksframlegget at bystyret/kommunestyret vedtar omorganisering av Sandripheia fritidspark som kommunalt oppgavefelleskap. Det anbefales også at bystyret/kommunestyret samtidig vedtar forslaget til samarbeidsavtale for Sandripheia fritidspark (jf. vedlegg 1). Ny organisering forutsettes iverksatt fra 01.07.2023.

Konklusjon (jf. forslag til vedtak)

Kommunedirektøren anbefaler at bystyret fatter følgende vedtak:

1. Kristiansand kommune slutter seg til at Sandripheia fritidspark organiseres som kommunalt oppgavefelleskap, jf. kommuneloven kap. 19.
2. Kristiansand kommune slutter seg til framlagte forslag til samarbeidsavtale for Sandripsheia fritidspark kommunalt

oppgavefellesskap, under forutsetning av tilsvarende vedtak i den andre eierkommunen.

3. Kristiansand kommune forplikter seg til å vedta budsjett for 2023 med det omfang som er foreslått. Justeringer for endret eierandel legges inn i 1. tertialrapport.
4. Ny organisering iverksettes 1. juli 2023.

Camilla B. Dunsæd
Kommunedirektør

Punkt 34/23: Felles eierstrategi for Å Energi AS

Bilag

Vedtak byst, 21062023, Sak 133/23, Felles eierstrategi for Å Energi AS

Samordnet eierstrategi datert 3 mai 2023

Dato 5. juni 2023
Saksnr.: 2023015800-1
Saksbehandler Tore Guttorm Knutsen
Godkjent av Terje Fjellvang
Camilla Bruno Dunsæd

Saksgang

Nærings- og eierskapsutvalget
Bystyret

Møtedato

13.06.2023
21.06.2023

Felles eierstrategi for Å Energi AS

Forslag til vedtak

1. Kristiansand kommune slutter seg til fremlagte forslag til felles eierstrategi, datert 03.05.2023.
2. Kristiansand kommune ber om at kommunene på Agder får en observatør (utnevnt av kommunedirektørene på Agder) med møte- og talerett i AU.

Sammendrag

I forbindelse med fusjonen mellom Agder Energi AS og Glitre Energi AS til Å Energi AS har Drammen kommune og Vardar AS kommet inn på eiersiden. Det er behov for en eierstrategi for det nye selskapet for å klargjøre felles ambisjoner og forventninger til selskapet. Forslaget til eierstrategi bygger på tidligere eierstrategier og avtaler som ble inngått mellom de samordnede kommunene under fusjonsprosessen.

Vedlegg:

Samordnet eierstrategi datert 3 mai 2023

Saksutredning

Bakgrunn for saken

30. november 2022 ble fusjonen mellom Glitre Energi AS og Agder Energi AS gjennomført og Å Energi AS ble formelt registrert i foretaksregisteret. En tredjedel av selskapet er eid av Statkraft og to tredjedeler er eid av 25 kommuner på Agder, Drammen kommune og Vardar som er et holdingselskap eid av 18 kommuner i Buskerud og Asker kommune, hvorav Drammen kommune er den største eieren. Drammen kommune, Vardar og Agderkommunene, utenom Farsund kommune og Sirdal kommune, har inngått en samordningsavtale som gir dem særlige rettigheter blant annet i forhold til utnevning av seks styrerepresentanter og styring av selskapets utbyttepolitikk. Vedlagte eierstrategi uttrykker de samordnede kommunale eierinteressenes forventninger til selskapet.

Etter fusjonen har det vært viktig for de samordnede kommunene, som hovedeiere i selskapet, og få vedtatt en felles eierstrategi for å klargjøre felles ambisjoner og forventninger til selskapet. Samtidig har det vært et ønske at de politikerne som vedtok fusjonen, og derigjennom har god kunnskap til selskapet og prosessen, også er de som vedtar den første eierstrategien for selskapet.

I og med at eierstrategien tar sitt utgangspunkt i en nylig inngått fusjonsavtale har det vært mulig å utforme denne relativt raskt og tilrettelegge for at denne også formelt kan behandles i inneværende valgperiode. Det legges videre til grunn at en grundigere prosess knyttet til en fremtidig eierstrategi vil bli gjennomført i løpet av neste kommunestyreperiode. Denne første eierstrategien til Å Energi AS tar utgangspunkt i de avtalene som allerede er inngått i forbindelse med fusjonen dvs. fusjonsplanen, aksjonæravtalen og samordningsavtalen. I tillegg bygger den på føringer gitt i tidligere eierskapsmelding til Agdereierne i Agder Energi AS og tidligere eierstrategi til Glitre Energi AS.

Om Å Energi AS

Å Energi AS er det ledende kraftkonsernet i Norge med virksomhet i hele verdikjeden fra produksjon av energi til leveranse og salg av strøm til husholdninger, offentlig forvaltning og næringsliv. Selskapet er Norges største kraftkonsern med virksomhet i hele verdikjeden, fra produksjon til forbruk. Vannkraft er fundamentet i virksomheten og vil omfatte en årlig produksjon på rundt 11,3 TWh for hele 72 helt - og deleide kraftverk. Det er Norges nest største nettselskap med over 30.000 km kraftnett som distribuerer kraft til ca. 310.000 nettkunder i Buskerud og i Agder. Selskapet vil forvalte om mer enn 30 TWh -energi i Norden og vil med dette bli Norges største selskap med strømsalg til bedrifter og ha mer en 200.000-kunder i privatmarkedet.

Selskapets visjon er å skape Nordens mest fremtidsrettede konsern innen fornybar energi.

Selskapet skal være en foretrukken partner for ledende aktører innenfor ulike sektorer i elektrifiseringen av samfunnet, og være en foretrukken arbeidsgiver innen fornybar energi.

Arbeidet med eierstrategi for Å Energi AS

Arbeidsutvalget (AU) orienterte om arbeidet med selskapet eierstrategi på eiermøte i Kristiansand 6-7 mars 2023. På dette møtet ble en skisse til felles eierstrategi presentert, og det ble lagt opp til en første refleksjonsrunde rundt innhold og prosess på samlingen. Det var stor enighet om at selskapets første eierstrategi bør ta utgangspunkt i det som allerede er vedtatt i forbindelse med fusjonen og at innspill om vesentlige endringer i forhold til dette må tas med i neste runde i arbeidet med en oppdatert eierstrategi. På møtet i Kristiansand ble en eventuell ny formulering om selskapets muligheter for engasjement innenfor vindkraft diskutert. Etter eiermøtet i Kristiansand utarbeidet AU et første utkast til eiermelding som ble sendt til eierkommunene for administrative innspill. Det har kommet innspill og tilbakemeldinger som har blitt innpasset, så langt som mulig

iht. de rammer og føringer som ligger til grunn for utarbeidelse av selskapets første eierstrategi. Utkast til eierstrategi har også blitt sendt til Statkraft og styret og administrasjon til Å Energi AS for uttalelse.

Forslag til felles eierstrategi/eiermelding for Å Energi AS

Forslag til felles eiermelding/eierstrategi består av 11 deler:

1. Forord
2. Et offentlig eid samfunnsansvarlig selskap
3. Ambisjoner for selskapet
4. Strategiske eiersignaler til selskapet utover ambisjonene
5. Utbyttepolitikk og kapitaleffektivitet
6. Styresammensetning
7. Avlønninger i selskapet
8. Langsiktige og verdiskapende eiere
9. To aksjeklasser
10. Forholdet til Statkraft
11. Organisering av eierskapet

Forslaget til eiermelding/eierstrategi er vedlagt, men hovedinnholdet i punktene kan sammenfattes slik:

Forord

Denne første eierstrategien bygger i hovedsak på inngåtte avtaler og vedtak gjort i forbindelse med fusjonen (Fusjonsplanen, Aksjonæravtalen og Samordningsavtalen). I tråd med avtaleverket er eierstrategien tuftet på god eierstyring og at forretningsmessige prinsipper som skal være styrende for selskapets virksomhet og utvikling.

Et offentlig eid samfunnsansvarlig selskap

Som ansvarlige offentlige eiere er ikke de samordnede kommunene kun opptatt av fortjeneste og økte utbytter. Å Energi skal være en pålitelig leverandør av strøm til husholdningene og næringslivet.

Ambisjoner for selskapet

Ambisjonene uttrykt i Aksjonæravtalen legger grunnlaget for selskapets videre utvikling:

«Selskapet er morselskap i et av Norges største vertikallintegreerte kraftkonsern, og skal ha vekstambisjoner som gjenspeiler denne posisjonen, samt bruke sin størrelse og vekstkraft til en offensiv videreutvikling av kjernevirksomheten. Dette vil blant annet innebære et fokus på økt utbygging av attraktive vannkraftprosjekter, ta en lederrolle innen nettvirksomhet, videreutvikle konsernets sterke posisjon i sluttbrukermarkedet og fokus på å kapitalisere på forretningsmuligheter i et internasjonalt marked. Selskapet skal ta en tydelig og ledende rolle i det grønne skiftet og omlegging av energisystemene ved nyskapning, og dermed skape flere arbeidsplasser i både Agder og Buskerud, for eksempel innenfor hydrogen, energisystemer og batteriproduksjon. Konsernet skal være en foretrukket partner for ledende aktører innenfor ulike sektorer i elektrifiseringen av samfunnet, og være en foretrukket arbeidsgiver innen fornybar energi.»

Strategiske eiersignaler til selskapet utover ambisjonene

De samordnede kommunene har særlige forventninger til selskapet innenfor følgende tre områder:

1. Målsetning om at Å Energi AS skal bli et av bransjens mest lønnsomme selskaper og at eierne oppnår markedsbasert avkastning på sin kapital.
2. Å Energi AS fokuserer på fornyelse og nye investeringer innenfor verdikjeden (fra produksjon til forbruker), herunder at nye investeringer bør særlig fokuseres der

selskapet har naturlige konkurransefortrinn, som for eksempel innenfor vannkraft og nettvirksomhet, og at det forventes at selskapet ikke involverer seg i vindkraft på land.

3. Forventninger om at selskapet tar en regional utviklingsrolle.

Utbyttepolitikk og kapitaleffektivitet

I tråd med aksjonæravtalen bestemmes utbyttepolitikken til selskapet av de samordnede kommunene og skal normalt evalueres minst hvert fjerde år. Utbytteforventningene vil være høye, men samtidig ansvarlige og tilpasset selskapets investeringsplaner, resultater, gjeldsgrad, rating, økonomiske prognoser og vesentlige hendelser. Det legges til grunn 70 % utbyttet basert på underliggende IFRS resultat fra foregående år, som for eksempel betyr at det utbytte som utbetales i 2024 tar utgangspunkt i resultatet etter 2022.

Selskapets styresammensetning

Gjennom aksjonæravtalen skal de samordnede kommunene utpeke seks av styrets 12 medlemmer. Det er videre avtalt at styreleder og nestleder skal velges blant representanter utpekt av de samordnede kommunene. I og med at de samordnede kommunene utpeker et flertall i styret så gir dette de samordnede kommunene et ekstra stort ansvar om å velge styremedlemmer som sikrer god styring av selskapet og god forvaltning av eiernes kapital.

AU fungerer som valgkomite og foreslår kandidater til de seks kommunalt valgte styreplassene med vararepresentanter. AU vil alltid legge frem en samlet innstilling for Eiermøte som i praksis beslutter valgene av styremedlemmene. AU sørger for god dialog med Statkraft slik at de til sammen åtte aksjonærvalgte representantene utgjør et kollegium med nødvendig kompetanseprofil.

Avlønninger i selskapet

Det forventes at selskapet viser forståelse for at det er offentlig eid og forvalter fellesskapets ressurser. Dette betyr at lønningene generelt i selskapet er fornuftige, men ikke lønnsledende. Selskapet bør generelt være svært varsomt med bruk av bonuser.

Langsiktige og verdiskapende eiere

Som aksjonærer i Å Energi AS ønsker de samordnede kommunene som utgangspunkt å være langsiktige eiere og å bidra til selskapets konkurransekraft og verdiskaping. Dette innebærer å delta aktivt i eierfellesskapet som bestemt i avtaleverket og ellers på eiermøter.

To aksjeklasser

I avtaleverket har partene avtalt at de vil vurdere om selskapet skal kjøpe tilbake A aksjer fra Statkraft og om enkeltkommuner ønsker å bytte egne B-aksjer med Statkrafts A-aksjer. Likeledes er det avtalt at de samordnede kommunene skal utrede felles strategiske muligheter i forhold til B-aksjene. Statkraft har forpliktet seg på å komme med et byttetilbud A- mot B-aksjer i løpet av andre halvår 2023. Utover dette er det foreløpig ikke avtalt mer detaljer om disse temaene og de samordnede kommunene vil komme tilbake til disse i neste eierstrategi eller dersom det viser seg å bli aktuelt eller ønskelig tidligere.

Forholdet til Statkraft

Eierstrategien representerer de samordnede kommunene sine eiersignaler til selskapets styre. Statkraft er kjent med innholdet i eierstrategien og har ikke hatt innvendinger til denne.

Organisering av eierskapet

Det er den enkelte kommune, samt Vardar, som er direkte aksjonærer i selskapet med ansvar for å forvalte sitt eierskap. For å bistå den enkelte kommune i sin eierskapsutøvelse, og for å bidra til god utvikling av selskapet, har de samordnede kommunene valgt å inngå et omfattende samarbeid. Den viktigste samarbeidsbestemmelsen er ordningen om alltid å stemme likt i alle eiersaker på generalforsamlingen og ellers som for eksempel på eiermøter dersom ikke parter som til

sammen utgjør minst 25% selskapets aksjer motsetter seg dette. Samordning av stemmegivning skjer på eiermøter. Når eiersaker skal samordnes så plikter den enkelte kommunedirektør å sikre nødvendig saksbehandling i egen kommune i tråd med avtaleverket og innenfor frister vedtatt av eiermøte.

De samordnede kommunene møtes på eiermøter, innkalt av AU, minst 2 ganger i året. Eiermøtene behandler samordningssaker og gir innføring i selskapets strategier, resultater, rammebetingelser m.m. Videre gir eiermøtene informasjon i eierstyringssaker samt annen informasjon som sikrer bred involvering og engasjement rundt eierskapet i selskapet.

For å forvalte eierskapet i det daglige og for å forberede eiermøter oppnevnes et arbeidsutvalg (AU) bestående av fem faste medlemmer (tre utnevnt av kommunene på Agder (inkludert leder av AU), et medlem utpekt av Drammen kommune (nestleder av AU) og et medlem utpekt av Vardar) samt varamedlemmer. AU møtes jevnlig og har følgende som sine viktigste oppgaver:

- Å forberede/opplyse saker som skal behandles på eiermøte og eventuelt av alle aksjonærene enkeltvis.
- Å fungere som valgkomite for de kommunalt oppnevnte seks styrerepresentantene samt vararepresentanter.

Eiermøtet fastsetter årlige budsjetter for AU og AU har et sekretariat fristilt fra den enkelte aksjonær og selskapet.

Økonomiske konsekvenser

Eierstrategien viderefører hovedpunkter om utbyttepolitikk for Agder Energi AS. Forslaget fører for øvrig ikke med seg behov for endringer i drifts- eller investeringsbudsjettet.

Klima- og miljøkonsekvenser

Forslaget til eierstrategi legger til grunn at selskapet ikke skal engasjere seg i landbasert vindkraft. Forslaget baserer seg for øvrig på tidligere eierstrategier og inngåtte avtaler, og legger dermed ikke opp til endringer i strategi som får konsekvenser for klima og miljø.

Vurdering gjort av Arbeidsutvalget

Selskapets første eierstrategi er forankret i nylig vedtatte fusjonsavtalen, samordningsavtalen og aksjonæravtalen som flertallet av kommunene sluttet seg til i fjor høst. Videre har eierstrategien hentet sin form i tidligere eierskapsmeldinger for Agdereierne og Drammen kommune. I praksis vil selskapets første eierstrategi operasjonalisere et komplekst avtaleverk og tydeliggjøre for omgivelsene hvilke ambisjoner de samordnede kommunale eierinteressene har for selskapet i den første perioden etter fusjonen. Det legges til grunn at denne eierstrategien vil bli oppdatert og behandlet på nytt i løpet av neste valgperiode.

Selskapets trenger en eierstrategi å forholde seg til ved oppstart. Det er viktig at de samordnede kommunene og Vardar har en omforent eierstrategi, slik at felles eierskap uttrykkes og utøves på en helhetlig måte. Ikke minst er dette viktig for ledelsen i et selskap som Å Energi AS som må forholde seg til flere eiere. Godt koordinert eierskap gir bedre grunnlag for selskapets eget strategiarbeid, og styret og daglig ledelse gis bedre arbeidsvilkår. Det er gitt klare forventninger til selskapet i forhold til stordriftsfordeler,

både økonomisk og på kompetanseområde. Det er AUs vurdering at forslag til ny eierstrategi vil være et godt styringsverktøy for Å Energi AS og uttrykker på en god og samlet måte intensjonen og forventninger vi som eiere har til dette selskapet.

For å få på plass en ny eierstrategi for Å Energi AS raskt, så har det vært nødvendig og ta utgangspunkt i det som allerede er vedtatt i forbindelse med fusjonen. Det har vært begrenset med tid til å ta opp nye forhold.

Et tema som har fått ekstra oppmerksomhet i tiden etter at fusjonsavtalen ble vedtatt knytter seg til hvilken overordnet holdning de kommunale eierne skal ha til vindkraft på land. Dette var som kjent et tema i flere kommuner da fusjonsplanene ble behandlet i 2022. Temaet var på nytt diskutert på Eiermøte i Kristiansand i mars 2023.

Fra selskapets side har det vært presisert at vindkraft på land ikke vil være en del av forretningsstrategien om ikke eierne endrer dette punktet i selskapet eierstrategi. Det skjer mye på mange nivåer i energisektoren, og ikke minst er det kommet anbefalinger fra bl.a. energikommisjonen der fokus er stort på samfunnets behov for mer fornybar energi raskt. Her løftes vindkraft på land fram som en av de nærliggende teknologiene å ta i bruk siden denne teknologien er velutviklet og klar. Det løper også viktige prosesser knyttet til mer og bedre verdiskaping for vertskommuner til vindparker, og vertskommunene har fått styrket sin posisjon og rolle i dette arbeidet.

Flere kommuner har i denne sammenheng tatt til orde for at eierne av et av landets største energikonsern ikke bør begrense selskapet fullstendig på et område som teknologisk er modent og som myndighetene ønsker å legge til rette for. Samtidig har det vært tydelige eiersignaler og en forutsetning i forbindelse med fusjonen at det fusjonerte selskapet ikke skal engasjere seg i vindkraft på land ved oppstart. Vedlagt eierstrategi legger derfor til grunn at Å Energi ikke skal engasjere seg i vindkraft på land i den aktuelle strategiperioden.

AU mener det er naturlig at diskusjon om selskapet skal engasjere seg i vindkraft på land eller ikke i fremtiden, og eventuelt andre forhold, må bli grundig behandlet i eierkommunene før det kan tas inn i en felles eierstrategi. Det er lagt planer for en slik grundig strategiprosess i løpet av kommende valgperiode, men kommuner som ønsker dette vil allerede nå kunne gi signaler om behov for analyser, diskusjoner og prosesser omkring særlige temaer inn i den kommende prosessen, det være seg vindkraft på land eller andre tema. Det som er viktig nå er at selskapet snarest mulig får en eierstrategi og forholde seg til og som bygger på det som ble vedtatt i forbindelse med fusjonen. AU anbefaler at forslag til ny eierstrategi for Å Energi AS datert 03.05.2023 vedtas.

Vurdering gjort av kommunedirektøren

Kommunedirektøren støtter de vurderingene som er gjort av AU, og anbefaler bystyret å vedta fremlagte forslag til samordnet eierstrategi.

Som det tydelig også fremkom på siste Eiermøte, kan imidlertid informasjonsflyten mellom AU og kommunene forbedres. Dette gjelder ikke minst i forhold til saker som skal til behandling i kommunene. Etter kommuneloven § 13-1, skal kommunedirektøren påse at saker som legges fram for folkevalgte organer er forsvarlig utredet. Utredningen skal gi et faktisk og rettslig grunnlag for å treffe vedtak.

Når en ser på forarbeidene til kommuneloven, så fremkommer det tydelig at det ikke er tilstrekkelig for kommunedirektøren å vise til vurderinger fra kompetente rådgivere når en sak skal vurderes. Det er kommunen, det vil si kommunedirektøren, som er ansvarlig for å foreta en selvstendig vurdering før en sak kan legges frem. For å sikre en bedre informasjonsflyt og samtidig gi kommunedirektørene større mulighet til å ivareta det ansvaret de har etter kommuneloven, bør administrativt nivå bli tydeligere koblet på prosessene i selskapet/arbeidsutvalget. Dette er blant annet viktig for å sikre at alle folkevalgte får tilgang på lik informasjon. Kommunedirektøren vil derfor foreslå at

kommunene på Agder får en observatør (utnevnt av kommunedirektørene på Agder) med møte- og talerett i AU. Kommunedirektøren legger til grunn at det er mulig å få gjennomført dette forslaget uten at en trenger å endre den formelle sammensetningen av AU som er foreslått i eierskapsmeldingen.

Det kan diskuteres om det burde være to observatører, slik at eierkommunene i tidligere Buskerud også får en observatør. Det bør imidlertid vurderes i den sammenheng om Vardar, som en administrativ/profesjonell representant, kan ivareta noe av den samme funksjonen.

Konklusjon (jf. forslag til vedtak)

1. Kristiansand kommune slutter seg til fremlagte forslag til felles eierstrategi, datert 03.05.2023.
2. Kristiansand kommune ber om at kommunene på Agder får en observatør (utnevnt av kommunedirektørene på Agder) med møte- og talerett i AU.

Punkt 35/23: Utbyggingsprogram 2024-2025, utleggelse på høring.

Bilag

Vedtak Form, 14062023, Sak 85/23, Utbyggingsprogram 2024-2025, utleggelse på høring.

Utbyggingsprogram 2024-2025 Høringsutkast 24.05.2023

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 2023006052
Saksbehandler Kay Christian Jørgensen

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Nærings- og eierskapsutvalget	13.06.2023	35/23
2 Formannskapet	14.06.2023	85/23

UTBYGGINGSPROGRAM 2024-2025, UTLEGGELSE PÅ HØRING.

NÆRINGS- OG EIERSKAPSUTVALGET HAR BEHANDLET SAKEN I MØTE 13.06.2023 SAK 35/23

Nærings- og eierskapsutvalgets innstilling:

1. Formannskapet vedtar å legge forslag til Utbyggingsprogram 2024-2025, med tilhørende til prinsippvedtak, ut på høring.
2. Følgende prinsipper gjelder som forutsetning for utbyggingsavtaler, jf. Pbl. § 17-2:
 - a. Inntil det foreligger ny arealplan for Kristiansand, gjelder de «gamle» kommunenes arealplaner.
 - b. Kommunen skal for perioden 2024-2025 tilrettelegge for et byggevolum på ca. 750 boliger pr. år.
 - c. Utbyggingsprogrammet og tabell over utbyggingsområder gir grunnlag for drøftelse av utbyggingsavtale, herunder vilkår i utbyggingsavtale.
 - d. Utbyggingsområder som er i samsvar med dagens gjeldende arealplaner prioriteres i forhold til tilrettelegging av infrastruktur.
 - e. Kommunen skal ikke igangsette reguleringsplanarbeid for områder som ikke er tråd med dagens gjeldende arealplaner og ikke har nødvendig tilrettelagt infrastruktur.

(Enst.)

14.06.2023

Punkt 36/23: Lund Torv, salg av Marviksveien 2B

Bilag

Vedtak Form, 14062023, Sak 86/23, Lund Torv, salg av Marviksveien 2B

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 2020022065
Saksbehandler Nils Erik Hessen

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Nærings- og eierskapsutvalget	13.06.2023	36/23
2 Formannskapet	14.06.2023	86/23

LUND TORV, SALG AV MARVIKSVEIEN 2B

NÆRINGS- OG EIERSKAPSUTVALGET HAR BEHANDLET SAKEN I MØTE 13.06.2023 SAK 36/23

Nærings- og eierskapsutvalgets innstilling:

Salg av Marviksveien 2B til SiA godkjennes og delegerer til
Kommunedirektøren å signere endelige avtaler.
(Enst.)

14.06.2023

Punkt 37/23: Svar på høring til NOU 2023:10 - Leve og oppleve - Reisemål for en bærekraftig fremtid

Bilag

Vedtak Form, 14062023, Sak 89/23, Svar på høring til NOU 2023:10 - Leve og oppleve - Reisemål for en bærekraftig fremtid

NOU 2023_10 – høring

Høringsbrev

Høringsinstanser

NOU 2023_10

Dato 6. juni 2023
Saksnr.: 2023009839-2
Saksbehandler Stein Otto Daatland
Godkjent av Geir Askvik Haugum
Bernt Jørgen Stray
Camilla Bruno Dunsæd

Saksgang

Nærings- og eierskapsutvalget
Formannskapet

Møtedato

13.06.2023
14.06.2023

Svar på høring til NOU 2023:10 -Leve og oppleve - Reisemål for en bærekraftig fremtid

Forslag til vedtak

Forslag til høringsinnspill til NOU 2023:10 Leve og oppleve - Reisemål for en bærekraftig fremtid vedtas slik forslagene kommer frem under "vurdering" i saken og sendes til Nærings- og fiskeridepartementet.

Sammendrag

Kristiansand kommune har mottatt høring fra Nærings- og fiskeridepartementet NOU 2023:10 Leve og oppleve - Reisemål for en bærekraftig fremtid (Reisemålsutvalget).

Kommunedirektøren fremmer i denne saken forslag til høringsinnspill til utredningen. Utredningen inneholder 39 anbefalinger/tiltak. Departementet ber om at uttalelser så langt det er mulig knyttes til de ulike kapitlene i utredningen. Kommunedirektøren foreslår å gi korte innspill til 8 av disse. Høringsfrist er den 30. juni 2023. Høringsuttalelsen skal leveres digitalt på regjeringens nettsider.

Kommunedirektøren mener at Kristiansand kommune i stor grad kan slutte seg til innholdet og anbefalingene i Reisemålsutvalgets utredning. De viktigste merknader og innvendinger gjelder tiltaksområdet i kapittel 9 "Finansiering av fellesgoder".

Kristiansand kommunes innspill er knyttet til følgende kapitler:

- Kapittel 3 Mål og verdigrunnlag
- Kapittel 4 Status og utvikling i reiselivsnæringen
- Kapittel 5 Hvordan utvikle bærekraftig reisemål?
- Kapittel 7 Reisemålsledelse
- Kapittel 9 Finansiering av fellesgoder
- Kapittel 10 Transport og tilgjengelighet
- Kapittel 11 Cruise

Vedlegg: NOU 2023_10 – høring, Høringsbrev, Høringsinstanser, NOU 2023_10

Bakgrunn for saken

Reisemålsutvalget ble oppnevnt i statsråd den 26. august 2021 med oppdrag å gjøre en helhetlig gjennomgang av relevante rammevilkår for utviklingen av reiselivsaktivitet i norske kommuner. Nærmere bestemt er det gjort en gjennomgang av kommunenes handlingsrom, juridisk og økonomisk, når det gjelder blant annet å styre besøk, forvalte lokale fellesgoder og finansiere disse. Siden kommunenes handlingsrom i stor grad er bestemt av staten, har utvalget vurdert behov for eventuelle justeringer i regelverk, strukturer og/eller finansieringsmodeller.

Utvalget ble bedt om å se nærmere på følgende seks problemstillinger: Besøksforvaltning (knyttet til natur- og kulturressurser); finansiering og forvaltning av fellesgoder; tilgjengelighet; regulering av cruisetrafikk; destinasjonsledelse og samarbeid på reisemålet og klimarisiko. Temaet klimarisiko har siden blitt definert ut av omfanget til utredningen.

Utvalget legger vekt på at reiselivet må utvikles på en måte som skaper attraktive lokalsamfunn for både lokalbefolkningen og besøkende, og at reisemålsutviklingen derfor må skje gjennom et systematisk arbeid der både offentlige myndigheter, næringen og lokalsamfunnet deltar.

Hovedgrepet i utredningen er forslaget om å innføre et nasjonalt besøksbidrag som skal forvaltes regionalt og som skal finansiere etablering, drift og vedlikehold av fellesgoder for tilreisende og fastboende. Bidraget tas inn fra alle reisende som kommer over grensen, uavhengig av hvilket transportmiddel de kommer med. I forslaget legges det til grunn at en destinasjon må ha en reisemålsledelse med en plan for besøksforvaltning på plass for å kunne motta midler. Det foreslås at midlene skal forvaltes via fylkeskommunen, som er samarbeidspartner og veileder for kommunene, og deler ut midler basert på søknad.

Utredningen tar opp en rekke problemstillinger og foreslåtte tiltak, og kommunedirektøren foreslår at Kristiansand kommune gir innspill gjennom høringen til følgende kapitler:

Kapittel 3 Mål og verdigrunnlag

Kapittel 4 Status og utvikling i reiselivsnæringen

Kapittel 5 Hvordan utvikle bærekraftig reisemål?

Kapittel 7 Reisemålsledelse

Kapittel 9 Finansiering av fellesgoder

Kapittel 10 Transport og tilgjengelighet

Kapittel 11 Cruise

Noen av reisemålsutvalgets tilrådninger:

1. Det bør innføres en nasjonal ordning for besøksbidrag. Denne ordningen bør benyttes for å styrke reisemålsutviklingen.
2. Kommunene må i større grad ta ansvar for å koordinere en strategisk utvikling av reisemålet. Utvalget anbefaler en styrket lokal eller regional reisemålsledelse for det enkelte reisemålet.
3. Reisemålsledelsen skal sammen utarbeide mål, strategier og prioriteringer for utviklingen av reisemålet som ser næringsutvikling, besøksforvaltning og lokalsamfunnsutvikling i sammenheng.
4. Utvalget mener at strategier og hovedprioriteringer for en bærekraftig reisemålsutvikling deretter må forankres i kommunenes planverk.

5. Regionale myndigheter må ta en aktiv rolle som samarbeidspartner for å styrke kommunenes kompetanse og arbeid. Det innebærer at fylkeskommunen i større grad må prioritere samhandling mellom ulike sektorer med betydning for reiselivet.
6. Innovasjon Norges merkeordning for bærekraftig reisemål må styrkes og videreutvikles som et viktig verktøy for samarbeid mellom aktører på reisemålene, samt bidra til at det arbeides for en mer bærekraftig utvikling av reisemålene.

Utdrag fra utredningen:

Bærekraftutfordringene står høyt på agendaen både i nasjonal og internasjonal politikk. Reiselivet kan bidra til å beskytte og gjenoppbygge lokale økosystemer og styrke lokalsamfunnet gjennom reiseliv. Denne måten å jobbe på kalles regenerativt reiseliv. Reiselivet skal både bidra til gode steder å bo samt gode reiselivsopplevelser for tilreisende og besøkende. Utvalget kan ikke se at et mer bærekraftig reiseliv er oppnåelig uten at de besøkende reiser med mindre forurensende transportmidler til reisemålet, tar mer hensyn til naturens tålegrenser og betaler mer for tjenestene de bruker. Natur- og kulturgoder må forvaltes for at de ikke skal tape sine kvaliteter.

Utvalget understreker at reisemålsutvikling må skje gjennom et systematisk arbeid der både offentlige myndigheter, næringen og lokalsamfunnet deltar.

Kort om innhold i utredningen som kommunedirektøren foreslår å gi innspill til

Kapittel 3 Mål og verdigrunnlag

Utvalget mener at fremtidens reisemål i Norge skal være en del av løsningen på bærekraftutfordringene, og at det bør være en visjon at reiselivsnæringen og de besøkende skal skape positive effekter for næringsliv, lokalsamfunn, mennesker og miljø. Utvalget mener at reiselivet må utvikles på en måte som skaper attraktive lokalsamfunn både for lokalbefolkning og besøkende. Videre mener utvalget at et bærekraftig reiseliv må kunne skape verdier og lønnsomme bedrifter uten at det nødvendigvis kommer flere besøkende. Reiselivet bidrar til et mangfold av tilbud som til sammen gjør lokalsamfunnene mer attraktive for både fastboende og besøkende.

Kapittel 4 Status og utvikling i reiselivsnæringen

Reiselivet bidrar til et større marked for et mangfold av tilbud som til sammen gjør lokalsamfunnene mer attraktive for både fastboende og besøkende. Dette gjelder tilbud som kollektivtransport, infrastruktur, kultur, handel, servering og opplevelser. Slike goder gjør lokalsamfunnene til mer attraktive reisemål, og samtidig får også de fastboende glede av godene. Besøkende fra andre land og kulturer bidrar også med nye impulser i lokalsamfunnet, og kan slik inspirere til videre utvikling.

Over halvparten av verdiskapingen i reiselivsnæringen i Norge skjer i de største byene. Byene har generelt en infrastruktur som er dimensjonert for et større antall brukere, og reiselivet her kan i stor grad drive helårsvirksomhet. På mange steder i Norge er reiselivstilbud helt avgjørende for at det finnes levende og attraktive lokalsamfunn. Reiselivet og eiere av fritidsboliger kan gi grunnlag for lokal vekst og arbeidsplasser. For ungdom er reiselivsbedriftene ofte det første møtet med arbeidslivet, og bedriftene kan også være viktige for å rekruttere og inkludere tilflyttere.

Konkurransen om arbeidskraft i norsk økonomi er økende, og i likhet med andre næringer kan det bli utfordrende for reiselivsnæringen å trekke til seg tilstrekkelig med arbeidskraft i årene som kommer. Reiselivsnæringen blir ofte omtalt som en deltidsnæring, fordi den er preget av stor sesongvariasjon. Interessen for å ta høyere utdanning innen reiselivsfag på universitetsnivå er nedadgående.

Kapittel 5 Hvordan utvikle bærekraftig reisemål?

En bærekraftig reisemålsutvikling er en utvikling som tar hensyn til økonomiske, sosiale og miljømessige effekter. Utvalget mener at visjonen for fremtidens reiseliv må være et økonomisk robust reiseliv som minimerer reiselivsbedrifters og besøkendes klimagassutslipp, og som samtidig bidrar til å beskytte og gjenoppbygge miljøet, naturen og kulturarven.

Reiselivet må utvikles på en måte som skaper attraktive lokalsamfunn for både lokalbefolkningen og de besøkende. Utvalget mener at vekst i besøksvolum ikke skal være et mål for reisemålsutviklingen i Norge. Samtidig er det et mål at det skal være lønnsomt å drive reiselivsvirksomhet.

For at reiselivet skal kunne ta del i den grønne omstillingen, er det behov for et systematisk arbeid med reisemålsutvikling og kvalitet på fellesgodene.

Som svar på mange av de utfordringene som denne utredningen omtaler, foreslår utvalget en ny modell for organiseringen av bærekraftige norske reisemål. Modellen består av følgende hovedelementer:

1. Det etableres en reisemålsledelse som er tilpasset lokale forhold og forankret i kommunene.
2. Reisemålsledelsen får i oppdrag å drive strategisk besøksforvaltning og håndtere utvikling og drift av fellesgoder på det enkelte reisemålet basert på en bredt forankret besøksstrategi.
3. Arbeidet med reisemålsledelse, besøksforvaltning og fellesgoder finansieres gjennom et besøksbidrag som hentes inn nasjonalt, men som forvaltes regionalt og lokalt.

Kapittel 7 Reisemålsledelse

Reisemålsutvikling og samfunnsutvikling må sees i sammenheng. Reisemålsledelse handler om å definere og koordinere utviklingen av et mer bærekraftig reiseliv for reisemålet. Reisemålsledelsen er en bredt sammensatt gruppe med deltakere fra privat, offentlig og frivillig sektor, og eventuelt andre aktører i lokalsamfunnet, som samarbeider for å oppnå visjonen og målene for reisemålet. Her vil kommunen ha en viktig koordinerende rolle.

Destinasjonsselskapene har oppgaver som primært er knyttet til vertskap, produktutvikling og markedsføring, og mange selskapet har tatt på seg nye oppgaver knyttet til kompetanse og bærekraft.

Utvalget mener at kommunen(e) må ta initiativ til å etablere en reisemålsledelse sammen med lokale aktører. Det juridiske fundamentet er kommunale vedtak etter plan- og bygningsloven (myndighet til å avveie ulike samfunnsinteresser og legge planer for utviklingen av samfunnet). Kommunen(e) må i større grad ta ansvar for en strategisk utvikling av reisemålet.

Kapittel 9 Finansiering av fellesgoder/besøksbidrag

Utvalget anbefaler å etablere en ny modell for finansiering av fellesgoder med nasjonal innkreving av et besøksbidrag, fortrinnsvis via transport inn til eller ut av landet. Besøksbidraget kreves inn nasjonalt i et fond som øremerkes finansiering av fellesgoder. Inntektene fra besøksbidraget forvaltes lokalt og regionalt. Fondet fordeles av fylkeskommunene, som deretter forvalter ordningen og behandler søknader om midler til fellesgodetiltak.

Det er viktig at fordelingsnøkkelen består av flere variabler enn overnattingstall og omsetning i reiselivsnæringen. Det er en forutsetning for å kunne motta midler fra fondet at det er etablert reisemålsledelse på reisemålet, og at reisemålsledelsen har utarbeidet en besøksstrategi som er vedtatt i kommunen(e) og forankret i kommunen(e)s samfunnsplanlegging.

Ordningen bør innrettes slik at den gir insentiver til å utvikle en velfungerende reisemålsledelse på reisemålet.

Kapittel 10 Transport og tilgjengelighet

Sømløse og tilgjengelige kollektive transportløsninger er avgjørende for om reisende fra utlandet velger Norge som reisemål. Denne sømløsheten er imidlertid ikke en realitet for besøkende i Norge i dag. Ansvar for den lokale kollektivtransporten innenfor hvert fylke er lagt til fylkeskommunene, men de besøkende forholder seg ikke til fylkesgrensene. Utvalget mener at det bør videreutvikles og styrkes en digital og sammenhengende nasjonal reiseplanlegger med gjennomgående rute- og billettmuligheter i hele landet og med alle transportselskaper. Takstsystemet bør harmoniseres slik at det er mulig å tilby sammenhengende billetter via en nasjonal reiseplanlegger for besøkende på tvers av fylkesgrenser. Sømløs og enkelt tilgjengelig transport er en avgjørende faktor for å utvikle bærekraftige norske reisemål. Reduserte utslipp for å nå klimamålene skal skje gjennom et skifte til lav- og nullutslippskjøretøy. Utvalget mener at fylkeskommuner bør inkludere reiselivets transportbehov i anbudsgrunnlag for offentlig kjøp av transporttjenester.

Kapittel 11 Cruise

Cruise defineres om fornøyelsesreiser med skip. Cruisenæringen har blitt en større del av norsk reiseliv siden årtusenskiftet og involverer et bredt spekter av norske næringsaktører, blant annet cruiseagenter, reisemålselskaper, reiselivsbedrifter og annen næring som transport og handel. Utvalget vurderer at det er to effekter av cruisetraffikk som er særlig utfordrende:

1. Transportformen medfører store klimagassutslipp
2. Mange personer går i land på samme reisemål samtidig

Utvalget mener at disse problemene må håndteres ulikt. Klimagassutslippene vil kreve nasjonale grep, mens det høye besøkstrykket må håndteres lokalt på reisemålet. Nullutslippskravet for turistskip og ferger i verdensarvfjordene bør også stilles for øvrige norske farvann og innføres gradvis. Den norske EPI-modellen (Environmental Port Index) som belønner skip med lavest utslipp og dermed lavest miljøpåvirkning gjennom differensierte avgifter, bør innføres som en standard for alle norske havner.

Cruisereisemål må ha en strategi for å styre utviklingen slik at antall besøkende dimensjoneres ut ifra reisemålets kapasitet. Denne strategien bør vedtas av kommunen som en del av kommunens samfunnsplan. Utvalget vurderer at det er et potensial for å øke den landbaserte verdiskapingen fra cruisetraffikk. For å øke den lokale verdiskapingen, bør det iverksettes tiltak for å stimulere til økt bruk av lokale leverandører, norske guider og kortreist mat.

Klima- og miljøkonsekvenser

NOU 2023:10 peker på flere sider ved bærekraft som støttes gjennom foreslåtte tiltak, deriblant også klima og miljø.

Vurdering

Kommunedirektøren er fornøyd med det grundige arbeidet reisemålsutvalget har lagt ned. Utvalgets utredning setter søkelyset på mange viktige problemstillinger. I denne saken har kommunedirektøren valgt å kommentere på kapitlene 3, 4, 5, 7, 9, 10 og 11 i utvalgets utredning.

Kapittel 3 Mål og verdigrunnlag

Tilnærminger som bærekraftig reisemål samt ansvarlig og regenerativt reiseliv (et reiseliv som styrker

lokalsamfunnet) bidrar til å nå bærekraftsmålene. Et bærekraftig reisemål har en balansert tilnærming til et reiseliv som tar hensyn til både lokalsamfunnet og miljøet, og som samtidig er økonomisk lønnsomt. Et ansvarlig og regenerativt reiseliv bidrar til å skape faste, helårs arbeidsplasser for befolkningen og gi bedre og mer attraktive tilbud i hele kommunen for både fastboende og besøkende (gode hverdagsliv)

Kommunedirektøren vurderer at utvalgets prinsipper om en reisemålsutvikling som skjer på lokalsamfunnets premisser er i tråd med Kristiansand sine mål og føringer som vedtatt i kommuneplanens samfunnsdel.

Forslag til innspill til utredningens kapittel 3:

Kristiansand kommune støtter reisemålsutvalget i at reiselivet er viktig for å få et mangfoldig tilbud som gjør lokalsamfunnene mer attraktive for både fastboende og besøkende.

Kapittel 4 Status og utvikling i reiselivsnæringen

Velstandsvekst gir økt reiseaktivitet. Samtidig påvirkes reiselivet i stor grad av internasjonale hendelser og konjunkturer. Lokalbefolkningen gjør det lokale reiselivsgrunnlaget bredere, og tilbudene må derfor også treffe lokalt reisende. Dette grunnlaget gir kortreiste opplevelser, hvor lokalbefolkningen bidrar til å skape og opprettholde faste, helårs arbeidsplasser og positiv stedsutvikling med større sosial bærekraft i lokalsamfunnet.

Ved at reisende forlenger sine opphold på grunn av regionens attraktivitet og mangfoldige tilbud, kan Kristiansand gjøres til en mer bærekraftig destinasjon uten at man øker klimaavtrykket av inn- og utreiser til og fra regionen. Kommunedirektøren støtter derfor utvalgets vurderinger på dette området.

Forslag til innspill til utredningens kapittel 4:

Kristiansand kommune støtter reisemålsutvalgets mål om å gjøre det lokale reiselivsgrunnlaget bredere, og at tilbudene derfor også må treffe lokalt reisende. Et bredere grunnlag gir kortreiste opplevelser hvor lokalbefolkningen bidrar til å skape og opprettholde faste, helårs arbeidsplasser og til positiv stedsutvikling med større sosial bærekraft i lokalsamfunnet.

Kapittel 5 Hvordan utvikle bærekraftig reisemål?

Utvalget mener at:

1. Det etableres en reisemålsledelse som er tilpasset lokale forhold og forankret i kommunene.
2. Reisemålsledelsen får i oppdrag å drive strategisk besøksforvaltning og håndtere utvikling og drift av fellesgoder på det enkelte reisemålet basert på en bredt forankret besøksstrategi.
3. Arbeidet med reisemålsledelse, besøksforvaltning og fellesgoder finansieres gjennom et besøksbidrag som hentes inn nasjonalt, men som forvaltes regionalt og lokalt.

Kommunedirektøren vurderer reisemålsutvalgets forslag til modell for organiseringen av bærekraftige norske reisemål som hensiktsmessig. I regionen har vi gjennom Visit Sørlandet en reisemålsledelse som arbeider strategiske, som er tilpasset lokale forhold og som har et godt samarbeid og bredt samarbeide med relevante aktører.

Forslag til innspill til utredningens kapittel 5:

Kristiansand kommune støtter forslaget om modell for en systematisk organisering av bærekraftige

norske reisemål (med hovedelementene reisemålsledelse, besøksforvaltning og besøksbidrag) for at reiselivet skal kunne ta del i den grønne omstillingen.

Kapittel 7 Reisemålsledelse

En reisemålsledelse er en bredt sammensatt gruppe med deltakere fra privat, offentlig og frivillig sektor – og gjerne andre aktører i lokalsamfunnet – som samarbeider for å nå visjon og mål for et reisemål. Etter utvalgets forslag er opprettelsen av en reisemålsledelse en forutsetning for å få tildelt midler fra det foreslåtte besøksbidraget. I Kristiansand ivaretas reisemålsledelse i dag gjennom tett samarbeid mellom Visit Sørlandet og kommunen. Ordningen må gi rom for lokale tilpasninger og være forankret i kommunens ønsker og behov.

Forslag til innspill til utredningens kapittel 7:

Kristiansand kommune støtter forslaget om opprettelse av en reisemålsledelse. Kommunene må selv definere hvordan dette gjøres og sikre det er forankret i gjeldende planer. Kommuner kan utarbeide strategier i medvirkning med andre aktører, eller gjøre strategier og satsinger til en del av samfunnsdelen i kommuneplanen. Det er ikke lik organisering av reiselivet i norske kommuner, og en standard modell for reisemålsledelse er ikke forenlig med variasjonen i organisering. (Utredningens kapittel.

Kapittel 9 Finansiering av fellesgoder/besøksbidrag

Kommunedirektøren støtter utvalgets anbefaling om et besøksbidrag som kreves inn nasjonalt og øremerkes finansiering av fellesgoder. Kommunedirektøren er imidlertid uenig i at det er fylkeskommunen som skal stå for fordeling av midlene. Det er kommunene som vil ha utgifter til utarbeidelse og tilrettelegging av fellesgoder, da bør midler tildeles kommunene direkte uten å måtte gå veien om søknad til respektiv fylkeskommune.

Forslag til innspill til utredningens kapittel 9:

Kristiansand kommune støtter forslaget om besøksbidrag, og at dette skal organiseres nasjonalt. Kommunen er imidlertid uenig i at det er fylkeskommunen som skal fordele midlene. Kommunene er tilretteleggere iht. plan- og bygningsloven og har utgiftene til drift og vedlikehold av fellesgodene. Midlene bør derfor gå direkte til kommunene. Departementet har erfaring med å tildele direkte til kommune fra f.eks Covid-19 hjelpepakker.

Kapittel 10 Transport og tilgjengelighet

Kommunedirektøren er positiv til initiativet om å legge til rette for bedre kollektivtilbud for reiselivsnæringene, og er enig i at fylkeskommuner bør inkludere reiselivets transportbehov i anbudsgrunnlag for offentlig innkjøp av transporttjenester. Kommunedirektøren støtter målsettingen om bedre nasjonale systemer for planlegging og kjøp av reiser på tvers av regioner og transportmåter, og mener det bør settes av statlig finansiering til utvikling og drift av nødvendig digital infrastruktur for kollektivtransport.

Forslag til innspill til utredningens kapittel 10:

Kristiansand kommune støtter utvalgets forslag om at fylkeskommunen må inkludere reiselivets transportbehov i anbudsgrunnlaget for offentlig kjøp av transporttjenester. Dette vil være et riktig steg i utvikling av helårsturisme. Det er videre viktig å få til sømløse transportløsninger. Det bør settes av statlig finansiering knyttet til utvikling og drift av nødvendig infrastruktur (transport og IKT).

Kapittel 11 Cruise

Kristiansand havn har som mål å innen 2030 være Norges mest bærekraftige cruisehavn. Havna var vi i 2020 med å starte opp med differensiert havneavgift til cruiseskipene basert på Environmental Port Index (EPI), som gir rabatt etter hvor god miljøprestasjon skipene har mens de ligger til kai. I

strategien til Kristiansand havn heter det at den skal være en pådriver for strengere miljøkrav nasjonalt og internasjonalt, bruke prisdifferensiering på miljø og prioritere skip som kan ta imot landstrøm og jobbe for nullutslipp ved kai-ligge innen 2030.

Kommunedirektøren er positiv til tiltak som reduserer klimagassutslippet, og er enig i at dette må prioriteres i alle norske farvann, ikke bare i verdensarvfjordene. Kommunedirektøren støtter også alle initiativ som fremmer lokal verdiskaping i havnene og regionen cruiseskipene seiler i.

Forslag til innspill til utredningens kapittel 10:

Kristiansand kommune er positiv til tiltak som reduserer klimagassutslipp, og er enig i at dette må prioriteres i norske farvann, ikke bare i verdensarvfjordene. Kommunen støtter også alle initiativ som fremmer lokal verdiskaping i havnene og regionen cruiseskipene seiler i.

Konklusjon (jf. forslag til vedtak)

Forslag til høringsinnspill til NOU 2023:10 Leve og oppleve - Reisemål for en bærekraftig fremtid vedtas slik forslagene kommer frem under "vurdering" i saken og sendes Nærings- og fiskeridepartementet.